
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA BARTOSZYCE**

na lata 2004-2007

z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Olsztyn, czerwiec 2004 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	1
1.1. Podstawa opracowania programu.....	1
1.2. Cel i zakres programu.....	1
1.3. Metoda opracowania programu.....	2
2. Uwarunkowania zewnętrzne.....	4
2.1. Dokumenty szczebla krajowego.....	4
2.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego.....	5
2.3. Dokumenty szczebla powiatowego.....	7
3. Uwarunkowania wewnętrzne.....	9
3.1. Dane ogólne miasta Bartoszyce.....	9
3.1.1. Położenie.....	9
3.1.2. Demografia.....	10
3.1.3. Użytkowanie powierzchni.....	10
3.1.4. Zagadnienia gospodarcze.....	10
3.2. Zasoby środowiska.....	12
3.2.1. Powietrze.....	12
3.2.2. Wody podziemne.....	14
3.2.3. Wody powierzchniowe.....	15
3.2.4. Gleby.....	17
3.2.5. Kopaliny.....	17
3.2.6. Odnawialne źródła energii.....	17
3.2.7. Lasy.....	18
3.2.8. Rośliny i zwierzęta.....	18
3.3. Ochrona środowiska – stan aktualny.....	20
3.3.1. Ochrona powietrza.....	20
3.3.1.1. Źródła i wielkości emisji.....	20
3.3.1.2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.....	25
3.3.1.3. Termomodernizacja.....	25
3.3.2. Ochrona wód podziemnych.....	26
3.3.2.1. Źródła zanieczyszczeń i wykorzystanie.....	26
3.3.2.2. Wodociągi.....	27
3.3.2.3. Zużycie wody.....	27
3.3.3. Ochrona wód powierzchniowych.....	28
3.3.3.1. Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych.....	28
3.3.3.2. Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków.....	29
3.3.3.3. Ładunki zanieczyszczeń.....	33
3.3.3.4. Ścieki przemysłowe.....	35
3.3.4. Hałas.....	35
3.3.5. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące.....	36
3.3.6. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	37
3.3.7. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.....	37
3.3.8. Edukacja ekologiczna.....	39
3.4. Dotychczasowe działania w ochronie środowiska.....	40
3.5. Zagadnienia instytucjonalne.....	42
4. Cele programu.....	43
4.1. Nawiązanie do strategii rozwoju miasta.....	44

4.2.Cel nadrzędny.....	44
4.3.Cele główne i operacyjne.....	45
5.Zadania i harmonogram realizacji.....	47
6.Nakłady i źródła finansowania.....	49
6.1.Nakłady.....	49
6.2.Podział finansowania.....	52
6.3.Zestawienie zadań własnych miasta.....	53
7.Narzędzia i instrumenty realizacji.....	55
7.1.Rola miasta jako koordynatora działań w zakresie ochrony środowiska.....	55
7.2.Ramy prawne.....	55
7.3.Mechanizmy finansowania zadań ochrony środowiska.....	56
7.3.1.Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.....	57
7.3.2.Fundusz Spójności	59
7.3.3.INTERREG III.....	60
7.4.Dostęp do informacji i udział społeczeństwa.....	61
8.Współpraca przygraniczna.....	61
9.Kontrola realizacji programu.....	62
9.1.Procedury kontroli.....	62
9.2.Wskaźniki realizacji programu.....	63
9.3.Procedury weryfikacji programu.....	64

SŁOWNIK TERMINÓW I SKRÓTÓW

biogeny	azot i fosfor, pierwiastki przyczyniające się do eutrofizacji (przeżyźnienia) wód powierzchniowych
BZT	biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, umowny wskaźnik zanieczyszczenia substancjami organicznymi w wodach (ściekach), wyrażany w mg O ₂ /dm ³ , w niniejszym opracowaniu zawsze jako BZT ₅
CUGW	Centralny Urząd Gospodarki Wodnej
DJP	Duże Jednostki Przeliczeniowe, umowna wielkość zwierzęcia hodowlanego, 1 DJP odpowiada 1 sztuce bydła o masie 500 kg
emisja	masa zanieczyszczeń (stałych i gazowych) wprowadzanych do powietrza w jednostce czasu; ~ zorganizowana – za pośrednictwem emitora (wylotu, np. komina) ~ nie zorganizowana – bez pośrednictwa emitora
eutrofizacja	wzrost żyzności zbiorników wód powierzchniowych spowodowany głównie dopływem azotu i fosforu ze ściekami sanitarnymi lub spływami zanieczyszczeń z pól; w wyniku eutrofizacji jakość wody ulega znacznemu pogorszeniu
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IBL	Instytut Badawczy Leśnictwa
ładunek zanieczyszczeń	miara masy zanieczyszczeń (w g, kg lub t) wprowadzanej do środowiska w ciągu określonego czasu, wyrażana w kg/d, t/rok, itd.
miano Coli	parametr określający stan sanitarny wód – ilość bakterii kałowych
MŚ	Ministerstwo Środowiska
N	azot ogólny
NON	wody pozaklasowe (nie odpowiadające normom)
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
P	fosfor ogólny
OChK	Obszar Chronionego Krajobrazu
OSO	Obszar Specjalnej Ochrony w ramach sieci NATURA 2000
OZE	odnawialne źródło energii (woda, słońce, wiatr, biopaliwa)
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców - względna wartość ładunku zanieczyszczeń przyjmująca za jednostkę ładunek zanieczyszczeń pochodzący od 1 mieszkańca
SWQ	średni wysoki przepływ
SSQ	średni średni przepływ
SNQ	średni niski przepływ
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WWA	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
zlewnia	teren, z którego wody spływają do określonego zbiornika lub ciekłu; w przypadku rzek zamiast terminu <i>zlewnia</i> używa się także terminu <i>dorzecze</i>

1. WSTĘP

1.1. Podstawa opracowania programu

Gminny program ochrony środowiska jest instrumentem służącym realizacji polityki ekologicznej państwa poprzez wytyczenie i zaplanowanie działań w zakresie ochrony środowiska, które będą realizowane na terenie gminy (miasta).

Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska jest obowiązkiem gminy (miasta) w myśl art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62 poz. 627 z późn. zmianami). Gminny program ochrony środowiska jest przyjmowany do realizacji poprzez przyjęcie przez radę gminy (miasta) stosownej uchwały. Realizacja programu jest monitorowana, a wójt (burmistrz) co dwa lata przedstawia radzie gminy (miasta) sprawozdanie z jego realizacji.

Przy konstruowaniu programu opierano się na „Wytycznych sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, opracowanych przez Ministerstwo Środowiska w grudniu 2002 r.

1.2. Cel i zakres programu

Celem niniejszego opracowania jest wytyczenie celów oraz szczegółowe zaplanowanie działań w zakresie ochrony środowiska, które będą realizowane w Bartoszycach w latach 2004-2007 (z perspektywą na lata 2008-2011). Realizacja wszystkich działań przyczyni się do osiągnięcia celów „Programu ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011”, „Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, jak również „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

W programie ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce zawarto:

- charakterystykę obecnego stanu środowiska w mieście,
- opis uwarunkowań zewnętrznych, które były brane pod uwagę w procesie planowania,
- cele programu ochrony środowiska,
- wyszczególnienie zadań wraz z harmonogramem realizacji i nakładami,
- opis narzędzi i instrumentów realizacji programu,
- opis metod kontroli wdrażania programu.

Uwaga:
zagadnienia związane z gospodarką odpadami są przedstawione szczegółowo w odrębnym dokumencie – „Plan gospodarki odpadami dla miasta Bartoszyce na lata 2004-2007, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011”. W niniejszym programie problematykę tę pominięto.

1.3. Metoda opracowania programu

Program ochrony środowiska opracowywano w dwóch etapach:

- I. W pierwszym etapie zgromadzono i przeanalizowano dane dotyczące obecnego stanu środowiska oraz zagadnień ochrony środowiska w mieście Bartoszyce. Etap ten został zakończony sporządzeniem diagnozy stanu środowiska (opracowanie „Ochrona środowiska w mieście Bartoszyce. Diagnoza stanu aktualnego”), która pozwoliła na identyfikację problemów, a następnie wyznaczenie celów działań.
- II. W drugim etapie zaplanowano zadania, których realizacja doprowadzi do osiągnięcia celu nadrzędnego oraz celów strategicznych. Przy planowaniu zadań uwzględniono uwarunkowania zewnętrzne (programy ochrony środowiska wyższego szczebla, strategie i inne dokumenty planistyczne). Sporządzono szczegółowy harmonogram realizacji, zaplanowano metody realizacji oraz sposoby kontroli wdrażania programu.

We wszystkich etapach przygotowania programu, a szczególnie w gromadzeniu danych, identyfikacji problemów, a następnie formułowaniu celów, aktywnie uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miasta w Bartoszycach.

Inwentaryzację danych prowadzono w oparciu o następujące źródła danych:

1. Urząd Miasta Bartoszyce,
2. Starostwo Powiatowe w Bartoszycach,
3. wizja lokalna miasta Bartoszyce,
4. spotkania z przedstawicielami instytucji, podmiotów związanych z ochroną środowiska oraz zakładów z terenu miasta Bartoszyce,
5. dane z dostępnych opracowań dotyczących zarówno terenu miasta, terenu powiatu, jak i terenu całego województwa.

Dane pochodzące z Urzędu Miasta Bartoszyce inwentaryzowano w oparciu o ankietę opracowaną przez Biuro Doradcze EkoINFRA oraz spotkania i kontakty telefoniczne z pracownikami Urzędu. Ponadto korzystano z danych zamieszczonych w następujących opracowaniach:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bartoszyce”, opracowanego przez Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie w 2000 r. (opracowanie udostępnione przez Urząd Miasta Bartoszyce).
- „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2000”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.
- „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2001”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.
- „Raport o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2002 roku”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.
- „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego. Zasoby i zagrożenia środowiska. Diagnoza.”, Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2002.
- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego. Diagnoza prospektywna.”, Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2000.
- „Rocznik statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2002”, Urząd Statystyczny w Olsztynie.
- Wyniki spisów: Narodowego Spisu Powszechnego 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, przeprowadzonych w województwie warmińsko-mazurskim, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie.

Po zgromadzeniu wszystkich dostępnych danych umieszczono je w bazie elektronicznej (arkusza kalkulacyjnym) w celu wyznaczenia parametrów ilościowych dotyczących wpływu działalności człowieka na środowisko oraz zbadania występujących prawidłowości i trendów. Na podstawie wyników obliczeń oraz pozostałych, nieprzetworzonych danych zidentyfikowano podstawowe problemy związane z ochroną środowiska w mieście Bartoszyce. Problemy te uszeregowano w zależności przyczynowo-skutkowej. Następnie, poprzez przeformułowanie problemów, wyodrębniono cele programu ochrony środowiska.

Po sformułowaniu celów wyznaczono zadania, których realizacja doprowadzi do osiągnięcia zaplanowanych celów programu ochrony środowiska. Następnie opracowano harmonogram realizacji i oszacowano koszty realizacji poszczególnych zadań.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

2.1. Dokumenty szczebla krajowego

W celu osiągnięcia spójności niniejszego programu z polityką ekologiczną państwa polskiego, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań programu uwzględniono następujące dokumenty szczebla krajowego:

- „II Polityka ekologiczna państwa”,
- „Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010”,
- „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

„II Polityka ekologiczna państwa” zakłada trzy etapy osiągania wytyczonych w niej celów. Niniejszy program obejmuje okres etapu drugiego, tzn.: „etap realizacji celów średniookresowych w pierwszym okresie członkostwa w Unii, zakładającym okresy przejściowe i realizację programów dostosowawczych”.

Podstawowym celem II Polityki ekologicznej państwa jest: „zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który zapewni na tyle skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska, aby rodzaj i skala tego korzystania realizowane przez wszystkich użytkowników nie stwarzały zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów”. Cel ten został uwzględniony przy konstruowaniu „Programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce”.

Ponadto, przy planowaniu zadań niniejszego programu kierowano się zasadami polityki ekologicznej przyjętymi w II PEP, a w szczególności:

- zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zasadą przezorności (zasada ta mówi, że problemy należy rozwiązywać już w momencie wystąpienia uzasadnionego prawdopodobieństwa, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne potwierdzenie udokumentowane odpowiednimi danymi),
- zasadą prewencji,
- zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- zasadą skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Podczas gdy II PEP wyznacza cele, „Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010” precyzuje sposoby osiągnięcia tych celów. W dokumencie tym zdefiniowano zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych oraz poprawy jakości środowiska. Przy wyznaczaniu zadań „Programu wykonawczego ...” kierowano się następującymi priorytetami, które zostały uwzględnione również w programie ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce:

- konieczność likwidacji bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi, związanych ze stanem środowiska,
- konieczność przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego, zwłaszcza na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych,
- konieczność uczestniczenia w przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiska o charakterze globalnym.

„Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, będąca średniookresowym programem działań na rzecz środowiska, stanowi aktualizację i uszczegółowienie „II Polityki ekologicznej państwa”. Dokument ten wytycza cele średniookresowe (do osiągnięcia do 2010 r.) oraz działania do realizacji w okresie 2003-2006, podzielone na pięć grup:

- cele i zadania o charakterze systemowym,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Ponadto opisuje metody oceny realizacji polityki ekologicznej oraz nakłady finansowe na realizację zadań.

Zgodnie z „Wytycznymi sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska, niniejszy program wykorzystuje w trojaki sposób cele i zadania ujęte w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” oraz zadania wyszczególnione w „Programie wykonawczym do II Polityki ekologicznej państwa”:

1. jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb miasta,
2. jako analogię do sformułowania niektórych celów i wskaźników,
3. jako inspirację do sformułowania celów i zadań w programie gminnym.

2.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego

W celu osiągnięcia spójności niniejszego programu z polityką wojewódzką, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce uwzględniono następujące dokumenty szczebla wojewódzkiego:

- „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”,
- „Wojewódzki program zwiększania lesistości na lata 2001-2010”,

- „Regionalny program rozwoju rolnictwa na lata 2002-2006”,
- „Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego”.

Celem strategicznym „Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” jest: „*Dobry stan środowiska umożliwiający zrównoważony rozwój*”. Program zakłada, że względnie nieprzekształcone środowisko przyrodnicze regionu stanie się dźwignią jego społeczno-gospodarczego rozwoju. W programie deklaruje się:

- prowadzenie spójnej i konsekwentnej polityki ochrony środowiska i zasobów naturalnych w oparciu o pełne przestrzeganie prawa ochrony środowiska,
- dbałość o zachowanie wysokich walorów środowiska,
- poprawę stanu tych elementów środowiska, które tego wymagają,
- porządkowanie procesów gospodarczych, które negatywnie wpływają na środowisko.

Poniżej przedstawiono cele szczegółowe „Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” w trzech obszarach: ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej regionu, poprawa jakości środowiska i edukacja ekologiczna:

OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ REGIONU

- Cel 1 Wysokie walory krajobrazowe.
- Cel 2 Skuteczna ochrona przyrody.
- Cel 3 Bogactwo florystyczne i faunistyczne regionu.
- Cel 4 Równowaga gatunkowa.
- Cel 5 Lasy dostosowane do potrzeb i możliwości środowiska.
- Cel 6 Jakość gleby powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów.
- Cel 7 Eksploatacja kopaliny zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.
- Cel 8 Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii.
- Cel 9 Udział energii z odnawialnych zasobów energetycznych do co najmniej 7,5 % w 2010r., a 3,6 % w roku 2006.

POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

- Cel 1 Dobry stan wód.
- Cel 2 Sprawny system osłony przeciwpowodziowej.
- Cel 3 Czyste powietrze
- Cel 4 Minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady.
- Cel 5 Sprawny system ochrony środowiska przed poważnymi awariami.
- Cel 6 Sprawny system pełnej kontroli dystrybucji, składowania i stosowania chemikaliów dla osiągnięcia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska.
- Cel 7 Dobry klimat akustyczny
- Cel 8 Poziomy pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

- Cel 1 Wysoka świadomość ekologiczna.
- Cel 2 Skuteczna edukacja ekologiczna.

Zgodnie z „Wytycznymi sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, niniejszy program wykorzystuje cele i zadania przedstawione w „Programie ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” w trojaki sposób (analogicznie jak w przypadku II PEP i programu wykonawczego) – jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, jako analogię oraz jako inspirację do sformułowania celów i zadań.

2.3. Dokumenty szczebla powiatowego

W celu osiągnięcia spójności niniejszego programu z polityką powiatową, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce uwzględniono „Program ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011” (projekt).

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego jest: „Skuteczna ochrona zasobów i dobra jakość środowiska w powiecie bartoszyckim”.

Celem głównym w obszarze I „zasoby środowiska” jest: „Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska”, a poszczególne cele operacyjne w tym obszarze to:

- I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii.
- I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów.
- I.3. Eksploatacja kopalin zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- I.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- I.5. Zwiększenie lesistości powiatu.
- I.6. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.

Celem głównym w obszarze II „jakość środowiska” jest: „Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych”. Poszczególne cele operacyjne w tym obszarze to:

- II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.
- II.2. Dobry stan wód podziemnych.
- II.3. Wysoka jakość powietrza atmosferycznego
- II.4. Dobry klimat akustyczny.
- II.5. Zachowanie niskiego natężenia pól elektromagnetycznych.

Celem głównym w obszarze III „edukacja ekologiczna” jest: „Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu”.

Analogicznie jak w przypadku polityk i programów wyższego szczebla cele te uwzględniono w niniejszym programie w trojaki sposób – jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, jako analogię oraz jako inspirację do sformułowania celów i zadań.

W „Programie ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011” zamieszczono szczegółowe wytyczne do sporządzenia programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce. Wytyczne te przedstawiono w tabeli (2.3).

Tabela 1 Wytyczne z powiatowego programu ochrony środowiska

Cel	Zadanie	Lata realizacji
Cel I: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska		
I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii	I.1.2. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Miasta (urzędach, szkołach).	2004
I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów	I.2.4. Utrzymywanie trwałej okrywy roślinnej na stokach dolin rzek.	2004-2007
I.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	I.4.2. Realizacja powiatowego planu wykorzystania OZE	2007
I.6. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.	1.6.4. Uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej w zagospodarowaniu przestrzennym.	2004-2007
Cel II: Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych		
II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.	II.1.1. Budowa systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej.	2004-2007
	II.1.3. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych.	2004-2005
II.2. Dobry stan wód podziemnych.	II.2.1. Prowadzenie monitoringu wpływu istniejących składowisk odpadów na jakość wód podziemnych.	2004-2007
	II.2.3. Inwentaryzacja i prawidłowe zabezpieczenie nieczynnych ujęć wody.	2004-2005
II.3. Wysoka jakość powietrza atmosferycznego	II.3.2. Rozbudowa sieci ciepłowniczej w miastach.	2004-2007
	II.3.3. Dostosowanie niektórych kotłowni węglowych do spalania innego typu paliwa.	2004-2007
	II.3.4. Termomodernizacja budynków i sieci ciepłowniczych.	2004-2007
II.4. Dobry klimat akustyczny	II.4.1. Uwzględnianie zagadnień ograniczenia hałasu na etapie opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji lokalizacyjnych.	2004-2007
Cel III: Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu		
III.1. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu.	III.1.3. Zamieszczenie na stronach internetowych miasta informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	2004-2007

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

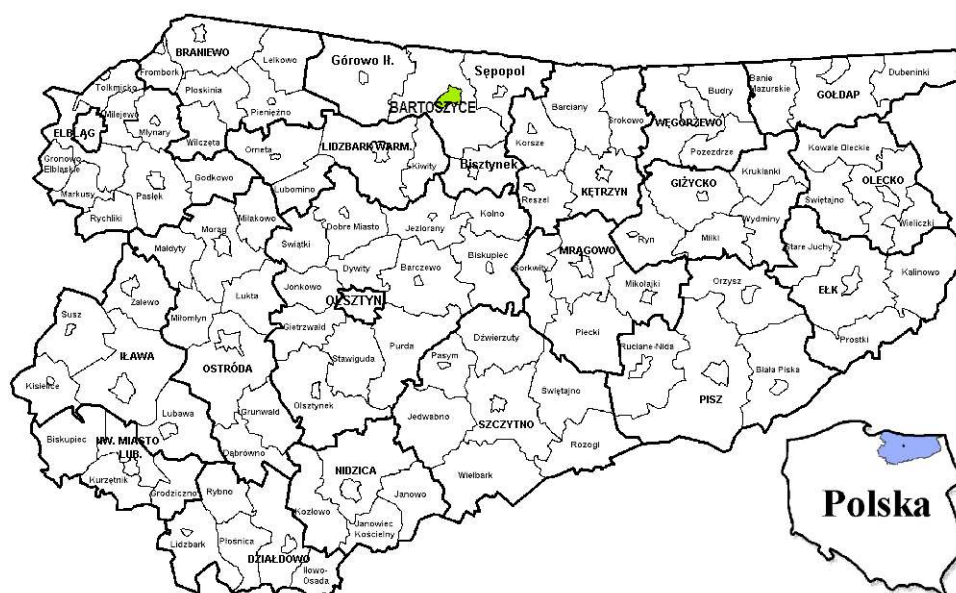
Powyższe wytyczne zostały uwzględnione w „Programie ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011”.

3. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

3.1. Dane ogólne miasta Bartoszyce

3.1.1. Położenie

Miasto Bartoszyce o powierzchni 11,00 km², leży w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego (rys. 1). Miasto graniczy ze wszystkich stron z gminą wiejską Bartoszyce.

Opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 1. Położenie miasta Bartoszyce w układzie administracyjnym

Pod względem fizjograficznym Bartoszyce leżą w Pasie Pobrzeży Bałtyckich (kraina fizycznogeograficzna), w regionie Niziny Staropruskiej, mezoregionie Niziny Sępoleńskiej.

Osią hydrograficzną miasta jest rzeka Łyna – największa rzeka województwa. Przecina ona miasto płynąc meandrami z zachodu na wschód.

3.1.2. Demografia

Wg danych z Urzędu Miasta w Bartoszycach mieszka 27 561 osób. Liczba gospodarstw domowych w mieście wynosi 9 461. Przeciętna gęstość zaludnienia to 2 505 osób/km².

Około 80% mieszkańców mieszka w zabudowie wielorodzinnej.

3.1.3. Użytkowanie powierzchni

Ogólna powierzchnia miasta wynosi 11,00 km² (1100 ha). Użytkowanie powierzchni w Bartoszycach przedstawia 3.1.3.

Tabela 2 **Struktura użytkowania powierzchni w mieście Bartoszyce**

Jednostka	Powierzchnia gruntów					
	Ogółem	w tym:				
		użytki rolne	lasy	wody	tereny zabudowane	pozostałe
Hektary	1 100	307	66	28	307	392
Procent	100,0	27,9	6,0	2,6	27,9	35,6

źródło: dane z UM i US, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

3.1.4. Zagadnienia gospodarcze

Położenie na głównym szlaku komunikacyjnym – drodze krajowej nr 51 w kierunku przejścia granicznego w Bezledach, do Kaliningradu i dalej na Litwę, Łotwę, Estonię oraz kraje skandynawskie – warunkuje profil gospodarczy miasta. Na jego terenie powołano filię Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, zlokalizowaną w południowo-wschodniej części miasta.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w mieście Bartoszyce wynosi 1 831, z czego aż 1 454 to podmioty należące do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. 63 podmioty należą do sfery publicznej. Największe zakłady produkcyjne należą do branży

meblarskiej i odzieżowej. Pod względem liczby zatrudnionych osób, do największych zakładów należą:

- MM International sp. z o.o. (produkcja mebli),
- „Mazur-Look International” (produkcja mebli),
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne „Infinity Group” sp. z o.o. (produkcja odzieży),
- „Stalmot” sp. z o.o. (produkcja okuć meblowych),
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Morena” sp. z o.o. (produkcja odzieży).

3.1.4 przedstawia zestawienie liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej

Gmina	Podmioty gospodarki narodowej					Większe zakłady produkcyjne	
	ogółem	publi- czne	prywatne	osoby fizyczne	osoby prawne	nazwa	branża
Bartoszyce miejska	1800	63	1768	1423	377	MM International Sp. z o.o.	meblarska
						Mazur Look International	meblarska
						PP Infinity Group	odzieżowa
						STALMOT Sp. z o.o.	meblarska
						PPH Morena Sp. z o.o.	odzieżowa
						Bart-Druk Sp. z o.o.	poligraficzna
						Paged Sklejka SA	drzewna

źródło: dane z UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Znaczna liczba niewielkich (1,2-osobowych firm) podmiotów działa w sferze drobnego handlu i gastronomii (41% ogółu podmiotów osób prowadzących działalność gospodarczą) oraz usług (55% ogółu podmiotów osób prowadzących działalność gospodarczą). Znaczna część zarejestrowanych podmiotów nie prowadzi żadnej działalności.

Turystyka pobytowa nie odgrywa w mieście znaczącej roli. W związku z tym baza noclegowa jest skierowana głównie do osób przejeżdżających przez teren miasta w drodze do przejścia granicznego oraz do osób przebywających na terenie miasta służbowo (kooperanci firm, handlowcy, itp.).

Ogółem na terenie miasta znajduje się 6 obiektów noclegowych z łączną liczbą miejsc noclegowych równą 175. Dwa obiekty to małe rodzinne firmy.

3.2. Zasoby środowiska

3.2.1. Powietrze

Ocenę jakości powietrza atmosferycznego w Bartoszycach można przedstawić na podstawie klasyfikacji terenów województwa ze względu na stan czystości powietrza, która została opracowana przez WIOŚ. Klasyfikacji poddano strefy, czyli w wypadku województwa warmińsko-mazurskiego – poszczególne powiaty. Klasyfikację przeprowadzono stosując dwa kryteria:

- ochronę zdrowia ludzi (uwzględniano stężenia następujących zanieczyszczeń: pył drobny PM 10, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, ołów w pyle zawieszonym, benzen),
- ochronę roślin (uwzględniano stężenia następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki).

Na podstawie tych badań można stwierdzić, że jakość powietrza atmosferycznego w Bartoszycach jest zadowalająca. W klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia powiat bartoszycki zaliczono do klasy III (najkorzystniejszej) ze względu na stężenia dwutlenku siarki i tlenku węgla. Pozostałe dwa zanieczyszczenia mieściły się w klasie I (pył) i II (NO₂). Klasyfikacja powiatu jest zgodna ze średnią dla całego województwa. Należy przy tym pamiętać, że województwo warmińsko-mazurskie w skali całego kraju pod względem jakości powietrza atmosferycznego należy do czołówki.

W klasyfikacji ze względu na ochronę roślin, w przypadku powiatu bartoszyckiego stężenie dwutlenku azotu plasuje się w kategorii III, natomiast dwutlenku siarki w kategorii II – jako jedyny powiat w obrębie województwa warmińsko-mazurskiego.

3.2.1 przedstawia wyniki klasyfikacji powiatu bartoszyckiego pod względem jakości powietrza.

Tabela 4 Klasyfikacja powiatu bartoszyckiego pod względem jakości powietrza (ze względu na ochronę zdrowia), stężenia w $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Parametr	Powiat bartoszycki		Województwo warmińsko-mazurskie		Progi dla klasy		
	stężenie	klasa	stężenie	klasa	I	II	III
Ze względu na ochronę zdrowia:							
Pył drobny PM 10 (maksymalne stężenie 24-godzinowe)	124	I	102	I	>30	30-20	<20
Dwutlenek siarki (maksymalne stężenie 24-godzinowe)	42	III	60,9	II	>75	75-50	<50
Dwutlenek azotu (maksymalne stężenie średnioroczne)	31	II	19,6	III	>32	32-26	<26
Tlenek węgla (przeliczone stężenie 8-godzinne)	1076	III	1700	III	>7000	7000-5000	<5000
Ołów w pyłe zawieszonym (maksymalne stężenie średnioroczne)	-	-	0,022	III	>0,35	0,35-0,25	<0,25
Benzen (maksymalne stężenie średnioroczne)	-	-	0,3	III	>3,5	3,5-2	<2
Ze względu na ochronę roślin:							
Dwutlenek siarki (maksymalne zidentyfikowane ze średniorocznych stężeń)	11	II	4,73	III	>12	12-8	<8
Dwutlenek azotu (maksymalne zidentyfikowane ze średniorocznych stężeń)	7	III	5,77	III	>24	24-19,5	<19,5

Źródło: WIOŚ w Olsztynie, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Należy zaznaczyć, że stężenia większości zanieczyszczeń nie przekraczają poziomu dopuszczalnego (określonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji – Dz.U. Nr 87, poz. 796). Jedynie w przypadku pyłu drobnego PM 10 występuje przekroczenie dopuszczalnego poziomu (wartość dopuszczalna 24-godzinowa – $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, maksymalna stwierdzona w powiecie - $124 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Ponadto, badaniom była poddawana jakość powietrza w samym mieście (stanowisko pomiarowe przy ul. Bohaterów Warszawy 7). Badania były prowadzone przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszykach. Stężenia średnie roczne wszystkich zanieczyszczeń były niższe niż obecnie obowiązujące. Wyniki badań prezentuje 3.2.1.

Tabela 5 Jakość powietrza w Bartoszycach (stacja pomiarowa przy ul. Bohaterów Warszawy 7), stężenia w $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Parametr	Stężenie średnie roczne		Stężenie nie przekraczane przez 98% czasu	Średnie stężenie w sezonie	
	zmierzone	dopuszczalne obecnie		letnim	grzewczym
Dwutlenek azotu					
1999	31	40	48	30	31
2000	28		48	29	27
2001	24		42	24	23
2002	31		54	31	31
Dwutlenek siarki					
1999	7	20	33	3	10
2000	3		10	2	5
2001	3		26	1	6
2002	2		19	1	4
Pył zawieszony					
1999	26	41,6	124	13	29
2000	23		88	13	32
2001	21		115	8	35
2002	17		b.d	10	25

Źródło: WIOŚ w Olsztynie, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Na podstawie wyników badań można stwierdzić, że jakość powietrza w sezonie grzewczym ulega pogorszeniu (szczególnie lokalnie – w skupiskach zabudowy mieszkalnej ogrzewanej indywidualnie). Przyczyną jest najprawdopodobniej tzw. „niska emisja”, w tym wypadku zanieczyszczenia z indywidualnych systemów grzewczych (pieców, kotłów w budynkach jedno- i wielorodzinnych oraz małych kotłowni) opalanych węglem. Potwierdzeniem, że to rodzaj stosowanego paliwa jest główną przyczyną pogorszenia stanu czystości powietrza w sezonie grzewczym, są wyższe wartości stężeń dla dwutlenku siarki i pyłu zawieszzonego. Gdyby do ogrzewania domostw stosowano drewno, gaz lub olej opałowy, nie wpłynęłoby to na zwiększenie zawartości SO_2 lub pyłu, ponieważ paliwa te w porównaniu z węglem zawierają minimalne ilości siarki i popiołu.

3.2.2. Wody podziemne

Miasto Bartoszyce leży na obszarze mazurskiego regionu hydrogeologicznego. Jest on stosunkowo zasobny w wody podziemne możliwe do wykorzystania. Na terenie miasta występują poziomy wodonośne czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Teren miasta jest objęty zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych oznaczonego numerem 205 (subzbiornik, GZWP Warmia – granice przedstawiono na mapie – w Załączniku 1). Wody tego zbiornika są w naturalny sposób chronione od powierzchni terenu.

Ujęcie w Bartoszycach jest objęte zarówno krajowym, jak i regionalnym monitoringiem jakości zwykłych wód podziemnych.

Wyniki badań jakości wód podziemnych przedstawia 3.2.2.

Tabela 6 Wyniki badań jakości wód podziemnych

Ujęcie	Rodzaj monitoringu	Klasa jakości		
		2000	2001	2002
Bartoszyce	krajowy	Ib	Ib	II
Bartoszyce	regionalny	II	II	II

Źródło: WIOŚ, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Stan wód podziemnych odpowiadał wysokiej (klasa Ib) i średniej (klasa II) klasie jakości. Pod względem norm dla wody pitnej (wg rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r., Dz.U. Nr 203, poz. 1718) przekroczone są stężenia żelaza i manganu – tak jak w przypadku prawie wszystkich ujęć w województwie warmińsko-mazurskim, badanych w ramach monitoringu regionalnego, dlatego woda wymaga uzdatniania. Po uzdatnieniu woda spełnia normy dla wody pitnej.

Należy podkreślić, że na terenie miasta warstwy wodonośne są dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności i jakość wód wglębnych nie jest zagrożona (zagrożenie niskie).

3.2.3. Wody powierzchniowe

Miasto Bartoszyce leży w zlewisku Zalewu Wiślanego w dorzeczu Pregoly. Główną rzeką, płynącą z południowo-zachodniej części miasta na wschód jest II-rzędowa rzeka Łyna, będąca dopływem Pregoly (Łyna wpada do Pregoly na terenie Obwodu Kaliningradzkiego). Łyna jest największą rzeką województwa warmińsko-mazurskiego (długość całkowita 263,7 km) i najdłuższą rzeką powiatu.

Największym dopływem Łyny na terenie miasta Bartoszyce jest prawobrzeżny dopływ – rzeka Suszyca. Na rzece tej zbudowano jaz żelbetowy piętrzący wodę na wysokość 1,4 m. W wyniku piętrzenia gromadzone jest maksymalnie 66,5 tys. m³ wody na potrzeby kąpieliska miejskiego.

Podstawowe dane rzeki Łyny przedstawia 3.2.3.

Tabela 7 Podstawowe dane rzeki Łyny

Rzeka	Długość całkowita [km]	Powierzchnia zlewni [km ²]	Wodowskaz	Przepływy charakterystyczne [m ³ /s]		
				SWQ	SSQ	SNQ
Łyna	263,7	5700	Bartoszyce	70,00	21,50	7,50
			Stopki	155,00	34,90	10,40

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Na terenie miasta znajdują się ponadto dwa zbiorniki wód stojących (jeden powstały w wyniku piętrzenia wód rzeki Suszycy), położone w południowej części miasta. Są to jeziora niewielkie i płytkie.

Badania jakości wód rzeki Łyny wykonywano powyżej miasta Bartoszyce i poniżej miasta, przed miastem Sępopol. Badania wykonywano wg metody CUGW.

3.2.3 przedstawia wyniki badań jakości wód Łyny w latach 1998-2003.

Tabela 8 Jakość wód Łyny powyżej i poniżej Bartoszyce

Rzeka	Lokalizacja przekroju	Gmina	Km rzeki	Rok	Ocena fizyko-chemiczna	Wskaźniki decydujące o ocenie fizyko-chemicznej	Ocena sanitarna	Saprobność sestonu	Ocena ogólna
Łyna	pow. Bartoszyce	Bm	112,5	1998	NON	NO ₂	NON	III	NON
				2003	NON	NO ₂	NON	II	NON
	Pon. Bartoszyce	S	90,5	1998	NON	Z, NO ₂	NON	II	NON
				2003	NON	NO ₂	NON	II	NON
	Stopki	S	73,3	1997	NON	NO ₂ , PO ₄ , P	NON	III	NON
				1998	NON	Z, NO ₂ , PO ₄ , P	NON	II	NON
				1999	NON	Z, P	NON	II	NON
				2001	NON	NO ₂ , P	NON	II	NON
				2002	NON	P	NON	II	NON
				2003	NON	NO ₂	NON	II	NON

Wskaźniki: NO₂ – azotyny,
PO₄ – fosforany,
P – fosfor ogólny,
Z – zawiesina ogólna

Źródło: WIOŚ w Olsztynie, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Olsztynie można stwierdzić, że jakość wód Łyny jest zła. Woda we wszystkich badanych przekrojach nie odpowiadała normom.

Łyna na całej swej długości w powiecie bartoszyckim nie odpowiada normom od wielu lat. Stan Łyny może być uwarunkowany dopływem zanieczyszczeń także z miejscowości

leżących w górze rzeki, powyżej miasta Bartoszyce (np. Olsztyn). Badania z 2003 r. wskazują, że już poniżej Olsztyna wody Łyny są pozaklasowe i takie pozostają aż do granicy państwa.

W 2003 r. jakość wód Łyny powyżej i poniżej miasta nie odpowiadała normom pod względem fizykochemicznym ze względu na wartość tego samego parametru – azotynów. Taka sama sytuacja ma miejsce w przypadku oceny biologicznej i mikrobiologicznej – woda jest podobnej jakości poniżej i powyżej miasta. Mogłoby to wskazywać, że zrzut zanieczyszczeń z miasta nie wpływa na dalsze pogorszenie jakości Łyny.

3.2.4. Gleby

Na terenie miasta znajduje się 307 ha użytków rolnych. Gleby na terenie miasta to gleby urodzajne, przeważnie III i IV klasy bonitacyjnej. W dolinie Łyny występują mady i gleby pochodzenia organicznego.

Gleby na tym terenie wykazują naturalną zawartość metali ciężkich (badania prowadzone przez IUNG w Puławach w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych). Podobna sytuacja występuje w przypadku zawartości siarki siarczanowej – gleba zawiera niską, naturalną ilość tego zanieczyszczenia.

Gleby położone na stromych zboczach doliny Łyny są zagrożone erozją wodną wąwozową.

3.2.5. Kopaliny

Na terenie miasta nie rozpoznano żadnych złóż surowców mineralnych.

3.2.6. Odnawialne źródła energii

Do odnawialnych źródeł energii zalicza się energię wody (hydroenergetyka), wiatru, słońca, wód geotermalnych oraz biomasy (drewno, słoma, biogaz).

Potencjalnie na terenie miasta Bartoszyce można korzystać prawie ze wszystkich wyżej wymienionych źródeł energii. Najlepsze potencjalne warunki rozwoju występują w przypadku hydroenergetyki oraz biomasy – szczególnie w przypadku wykorzystania drewna i słomy jako biopaliwa.

Dosyć dobre warunki rozwoju występują w przypadku energetyki wiatrowej (średni potencjał energii wiatrowej) oraz energetyki słonecznej (średni potencjał).

Wydaje się, że możliwości wykorzystania energii geotermalnej są niewielkie, gdyż wody takie na głębokościach możliwych do eksploatacji mają zbyt niską temperaturę. Do ogrzewania pomieszczeń ekonomicznie uzasadnione jest wykorzystanie wód o temperaturze powyżej 80°C. Natomiast na terenie miasta Bartoszyce rozpoznano zaleganie wód o temperaturze 30-32°C (na głębokościach 2000-2200 m). Takie wody ze względów opłacalności ekonomicznej mogą być wykorzystywane do hodowli ryb i celów rekreacyjnych (baseny, pływalnie). Wykorzystanie ich do celów grzewczych i ciepłej wody użytkowej wymagałoby dodatkowego podgrzania.

3.2.7. Lasy

Lasy w mieście Bartoszyce zajmują jedynie 66 ha. Większy kompleks leśny – park leśny – jest położony we wschodniej części miasta w pobliżu Łyny. Mniejsze kompleksy również towarzyszą rzece. Pełnią ważną funkcję ochronną dla gleb narażonych na stromych zboczach doliny Łyny na erozję wodną.

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną, lasy na terenie miasta należą do Krainy Mazursko-Podlaskiej.

Wśród typów siedliskowych przeważa las mieszany świeży, dla którego charakterystyczne gatunki to: brzoza z domieszką dębu, sosny i olchy. Spotyka się także siedliska lasu mieszanego wilgotnego

Dominujące gatunki drzew to: brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy, świerk, sosna zwyczajna, olsza czarna, modrzew i buk. Lasy na terenie miasta, tak jak wszystkie lasy w powiecie bartoszyckim wchodzi w skład mikroregionu matecznego dla lipy drobnolistnej (w takim regionie nie wolno wprowadzać lipy drobnolistnej innego pochodzenia niż z tego regionu).

Lasy w mieście są w dość dobrej kondycji. Prawie wszystkie tereny leśne są własnością gminy miejskiej Bartoszyce.

3.2.8. Rośliny i zwierzęta

Wg podziału geobotaniczno-regionalnego, miasto Bartoszyce leży w Dziale Pomorskim, który charakteryzuje się znacznym udziałem zbiorowisk o subatlantyckim typie zasięgu. Dla tego

regionu charakterystyczne jest występowanie grądów, lasów liściastych, acidofilnych lasów dębowych, kontynentalnych borów sosnowych oraz niżowych buczyn.

W mieście przeważa roślinność antropogeniczna (wprowadzona przez człowieka), a roślinność naturalna zachowała się fragmentarycznie w siedliskach niedostępnych do wykorzystania przez człowieka. Roślinność antropogeniczna to rośliny uprawne, rośliny towarzyszące roślinom uprawnym, rośliny spotykane na terenach zabudowy (roślinność ruderalna).

W granicach miasta występują następujące typy szaty roślinnej:

- zwarte kompleksy leśne,
- zbiorowiska semileśne i leśne nadrzeczne,
- śródpolne kępy zadrzewień i zakrzewień,
- zieleń urządzona,
- zwarte zespoły ogrodów działkowych i ogrodów użytkowych,
- agrocenozy.

3.2.8 przedstawia powierzchnię poszczególnych typów obszarów zieleni na terenie miasta Bartoszyce.

Tabela 9 Powierzchnia terenów zielonych w Bartoszycach

Typ	Powierzchnia [ha]
Parki	12,9
Zieleńce	47,0
Zieleń uliczna	3,8
Zieleń osiedlowa	5,2
Razem	68,9

źródło: dane UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej stanowi 6,3% ogólnej powierzchni miasta. Łącznie z powierzchnią terenów leśnych w granicach administracyjnych tereny zielone stanowią 12,3% powierzchni Bartoszyce. W 2003 r. wydano pozwolenie na wycięcie 191 drzew, a w 2004 (do 22 marca) – 45 drzew. Nasadzeń drzew dokonano w liczbie – odpowiednio 505 i 195 drzew.

Świat zwierząt, tak jak w przypadku świata roślin jest reprezentowany przez gatunki związane z terenami wykorzystywanymi przez człowieka: ptaki środowiska miejskiego i parkowego, drobne ssaki, itp. Wyjątkiem od tej reguły jest liczna populacja bobrów występująca na rzece Łynie w granicach miasta.

Dużym zagrożeniem dla i tak niezbyt zróżnicowanego świata roślin i zwierząt jest:

- wiosenne wypalanie traw, które jest praktykowane na terenach nieużytków i łąk na obrzeżach miasta,

- wprowadzanie na tereny zieleni miejskiej nadmiernej liczby drzew iglastych, które nie mają odpowiednich warunków do wzrostu (zanieczyszczenie powietrza) i nie stanowią właściwego środowiska do bytowania większości ptaków.

3.3. Ochrona środowiska – stan aktualny

3.3.1. Ochrona powietrza

3.3.1.1. Źródła i wielkości emisji

Główne źródło zanieczyszczeń powietrza w mieście Bartoszyce to energetyczne spalanie paliw, w wyniku którego, do powietrza przedostają się: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pył (w tym pył drobny), tlenek węgla. W Bartoszycach znajduje się 16 większych kotłowni, z czego 11 to kotłownie grzewcze, 5 – kotłownie technologiczno-grzewcze i technologiczne. Lokalizację kotłowni miejskich (zarządzanych przez COWIK sp. z o.o.) przedstawiono na 3.3.3.2.

Zestawienie głównych kotłowni prezentują tabele (3.3.1.1, 3.3.1.1).

Tabela 10 Zestawienie głównych kotłowni grzewczych w Bartoszycach

L.p.	Właściciel/lokalizacja	Rodzaj paliwa				
		węgiel	węgiel z dodatkiem drewna	gaz	olej	drewno, odpady drewna
1	COWIK, Bema 36 (główna kotłownia miejska)		1			
2	COWIK, Jagiellończyka			1		
3	COWIK, Robotnicza			1		
4	COWIK Kętrzyńska			1		
5	COWIK, Konopnickiej			1		
6	Wspólnota Mieszk., Hubalczyków			1		
7	Szpital Powiatowy	1				
8	PPKS	1				
9	EL-CORN				1	
10	EL-CORN Bema 38 a b				1	
11	EL-CORN Bema 38c				1	
	Razem	2	1	5	3	0

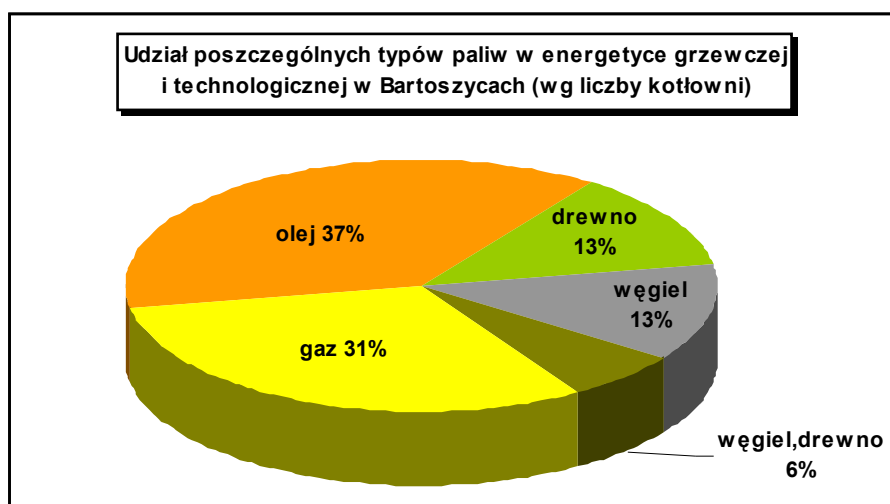
źródło: dane z UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Tabela 11 Zestawienie głównych kotłowni technologiczno-grzewczych i technologicznych

L.p.	Właściciel/lokalizacja	Rodzaj paliwa				
		węgiel	węgiel z dodatkiem drewna	gaz	olej	drewno, odpady drewna
1	EL-CORN, suszarnia				2	
2	PAGED S.A.					1
3	MM International				1	1
	Razem	0	0	0	3	2

źródło: dane UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

W 3 kotłowniach (19%) jako paliwo stosuje się węgiel (w tym w 1 z dodatkiem drewna – zrębków, trocin, wiórów, drewna opałowego itp.), w 6 (37%) – olej opałowy, w 5 (31%) – gaz, w 2 (13%) kotłowniach (technologiczno-grzewczych) są wykorzystywane zrębki i odpady drzewne – paliwo odnawialne (3.3.1.1).

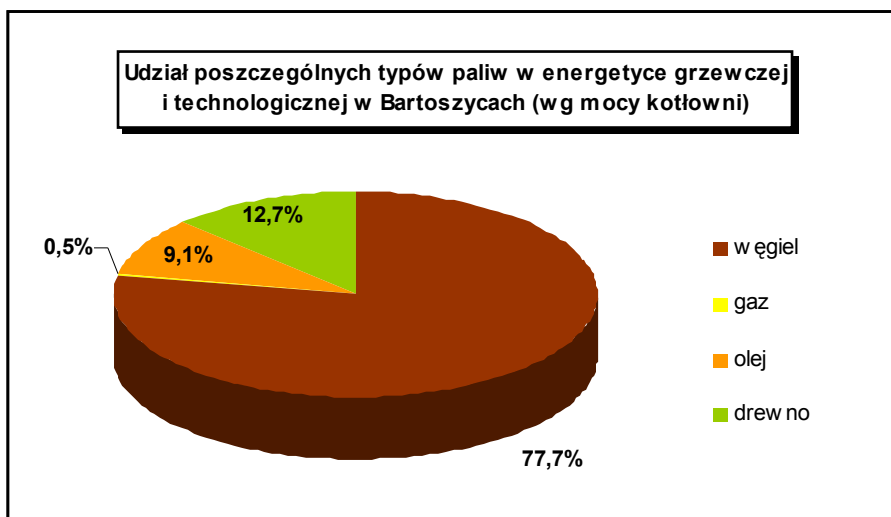

Rys. 2.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Inaczej udział poszczególnych typów paliw przedstawia się, gdy przedstawić go wg mocy kotłowni (3.3.1.1). Blisko 80% mocy jest uzyskiwane ze spalania węgla. Wśród pozostałych

paliw największy udział w produkcji mocy energetycznej ma olej, a następnie drewno (łącznie z odpadami drewna). Najmniejszy jest udział gazu.

Rys. 3.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Paliwa bardziej korzystne dla środowiska to olej opałowy i gaz. W wyniku spalania lekkiego oleju opałowego oraz gazu powstaje znacznie mniej dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu.

Główna kotłownia miejska jest wyposażona w trzy kotły wodne typu WR-10. Wydajność cieplna pojedynczego kotła wynosi 11,63 MWt. Całkowita wydajność kotłowni sięga 45 MWt. Podstawowym paliwem do kotłów jest węgiel kamienny typu 31,1, sortymentu M.I lub M.IIA. Roczne zużycie węgla wynosi 15 000-18 000 ton.

Jeden z kotłów został przebudowany w taki sposób, aby można było w nim spalać mieszankę węgla i drewna (zrębki, trociny, wióry, pył drzewny). Roczne zużycie drewna wynosi 3 500 ton. Udział mocy cieplnej ze spalania drewna w mocy całej kotłowni wynosi 7,7%.

Kotłownia wytwarza ciepło na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Kotłownia jest wyposażona w urządzenia odpylające – baterię cyklonów. Posiada aktualną decyzję w sprawie wprowadzania do powietrza substancji zanieczyszczających.

Sieć ciepłownicza w Bartoszycach nie rozwija się. W mieście z sieci korzysta ok. 70% mieszkańców.

Znaczącym źródłem emisji są na terenie miasta indywidualne źródła ogrzewania (paleniska domowe). Paleniska indywidualne mogą być lokalnie bardzo uciążliwe, szczególnie w niekorzystnych warunkach meteorologicznych oraz przy spalaniu niewłaściwego paliwa (np. odpadów, szczególnie z tworzyw sztucznych, opon, polakierowanego drewna). Taka uciążliwość jest odnotowywana na terenie miasta, na co wskazują wyniki badań WIOŚ, przedstawione w rozdziale 3.2.1. Niepokojącym zjawiskiem jest obserwowany w przypadkach

niektórych indywidualnych właścicieli nieruchomości powrót do kotłów węglowych, nawet gdy istnieje możliwość stosowania innego paliwa (są odpowiednie kotły). Przyczyną jest niższy koszt zakupu węgla – szczególnie w przypadku małych kotłowni – który jest dostarczany przez indywidualnych, drobnych dostawców.

Wielkość emisji zanieczyszczeń z procesów spalania można szacować na podstawie sprawozdań statystycznych sporządzanych przez większe zakłady (kotłownie). Wielkość ta nie oddaje całości emisji, ponieważ sprawozdawczością statystyczną nie są objęte małe źródła zanieczyszczeń. 3.3.1.1 przedstawia emisję głównych zanieczyszczeń w latach 1999-2001, wynikającą ze sprawozdań statystycznych z terenu całego powiatu. Dla porównania przedstawiono wielkość emisji przedstawioną na podstawie decyzji o dopuszczalnej emisji, wydanych przez Starostę Bartoszyckiego dla źródeł emisji z terenu miasta. Dane te przedstawiają maksymalne wartości emisji z zakładów, które takie decyzje zgodnie z prawem musiały posiadać.

Tabela 12 Emisja głównych zanieczyszczeń w Bartoszycach

Rodzaj	Obszar	Źródło danych	Emisja [t/rok]		
			1999	2000	2001
dwutlenek siarki	Powiat	WIOŚ	137	170	164
		decyzje o dopuszczalnej emisji	369		
	Miasto Bartoszyce	decyzje o dopuszczalnej emisji	206		
tlenki azotu	Powiat	WIOŚ	71	45	44
		decyzje o dopuszczalnej emisji	87		
	Miasto Bartoszyce	decyzje o dopuszczalnej emisji	63		
tlenek węgla	Powiat	WIOŚ	209	63	88
		decyzje o dopuszczalnej emisji	300		
	Miasto Bartoszyce	decyzje o dopuszczalnej emisji	124		
pył ogółem	Powiat	WIOŚ	83	17	17
		decyzje o dopuszczalnej emisji	170		
	Miasto Bartoszyce	decyzje o dopuszczalnej emisji	37		

źródło: WIOŚ, Starostwo Powiatowe, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Na terenie miasta emitowane są także zanieczyszczenia technologiczne (gazowe i pyłowe).

Zestawienie źródeł emisji zanieczyszczeń technologicznych przedstawia 3.3.1.1.

Tabela 13 Zestawienie głównych źródeł emisji z procesów technologicznych

L.p.	Zakład	Rodzaj zanieczyszczeń
1	EL-CORN sp. z o.o. (elewator)	pył całkowity, pył zawieszony
2	STALMOT sp. z o.o. (spawalnia, hartownia, wtryskarki)	NO ₂ , CO, aceton, stearyna, furan, akroleina
3	Mazur Look International sp. z o.o. (tapicernia)	aceton, węglowodory alifatyczne
4	PAGED S.A. (obróbka drewna)	pył całkowity, pył zawieszony
5	CORAB sp. z o.o. (spawalnia, malarnia)	NO ₂ , CO, ozon, pyły, pyły MnO ₂ , cykloheksanon, węglowodory aromatyczne
6	MM International sp. z o.o. (obróbka drewna, lakiernia)	pył całkowity, pył zawieszony, ksylen, toluen, aceton, metyloetyloketon, octan butylu, octan etylu, metyloizobutyloketon, alkohol butylowy, alkohol izobutyloowy
7	Spalarnia Odpadów przy Szpitalu Powiatowym	pył, SO ₂ , NO ₂ , CO, chlorowodór, metale ciężkie

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Na terenie miasta znajduje się 6 stacji paliw, które są źródłem emisji niezorganizowanej par węglowodorów.

Kolejne źródło emisji to komunikacja. Jednak ruch samochodowy w mieście jest bardziej nasilony jedynie na drodze krajowej nr 51, tak więc wydaje się, że źródło to ma znaczenie jedynie lokalne.

Kontrole WIOŚ w zakresie ochrony powietrza dotyczyły następujących obiektów:

- MM International w Bartoszycach – kontrola prowadzona w 2001 r. wykazała niewielkie przekroczenie dopuszczalnej emisji tlenku węgla z kotłowni,
- COWIK sp. z o.o. w Bartoszycach – kontrola przeprowadzona w 2001 r. wykazała przekroczenie dopuszczalnej emisji tlenku węgla z kotłowni przy ul. Bema 36, po zmodernizowaniu kotła przekroczenie wyeliminowano.

Instalacją, która jest zaliczona do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r., Dz.U. Nr 179, poz. 1490) jest spalarnia odpadów medycznych przy Szpitalu Powiatowym (lokalizację spalarni przedstawia 3.3.3.2). Spalarnia rozpoczęła pracę w 2001 r. W chwili obecnej spalarnia zakończyła procedurę uzyskiwania nowej decyzji o dopuszczalnej emisji (spalarnia posiada decyzję aktualną do 07-06-2014). Spalarnia ma opracowany przegląd ekologiczny.

Proces spalania jest prowadzony w dwukomorowej spalarce typu CP-100 ATI MULLER. Przebiega w 2 fazach: przekształcanie termiczne w temperaturze 900 °C przy ograniczonym dopływie powietrza (piroliza) oraz dopalanie w temperaturze 1200°C przy nadmiarze powietrza i czasie zatrzymania spalin w komorze 2 s. Spaliny są oczyszczane w stacji oczyszczania spalin, której głównymi częściami są: reaktor gazowy zapewniający związanie szkodliwych gazów i metali ciężkich oraz kolumna z filtrami ceramicznymi zapewniająca oddzielenie związanych gazów od reszty spalin. Takie warunki zapewniają związanie dioksyn, furanów oraz metali ciężkich i spełnienie norm emisyjnych. Monitorowanie gazów

spalinowych jest prowadzone w sposób okresowy. Roczna emisja chlorowodoru sięga 360 g, a metali ciężkich – od dziesiątych części grama (kadm, arsen) poprzez kilka gramów (rtęć) do kilkunastu, kilkudziesięciu gramów (ołów, chrom, nikiel).

3.3.1.2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii prowadzi przede wszystkim do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych – źródła energii, którego zasoby są określone i możliwe do wyczerpania. Ponadto stosowanie OZE (poza biopaliwami) wpływa na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza substancjami gazowymi i pyłowymi, ponieważ energia nie jest uzyskiwana w wyniku spalania.

Jedynym OZE wykorzystywanym w Bartoszykach są biopaliwa, a w szczególności zrębki drewniane i odpady drewna. Z tego źródła pochodzi ok. 13% mocy energetycznej (cieplnej) miasta.

Powszechnie wykorzystują energię biopaliw zakłady meblarskie z terenu miasta, zagospodarowując jednocześnie powstające odpady drewna. Biopaliwo stanowi także dodatek paliwowy w głównej kotłowni miejskiej w Bartoszykach.

3.3.1.3. Termomodernizacja

Termomodernizacja wpływa na zmniejszenie strat ciepła przy ogrzewaniu budynków, a tym samym zmniejszenie zużycia paliw energetycznych oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń energetycznych.

Większość starych budynków na terenie miasta wymaga przeprowadzenia zabiegów termomodernizacyjnych – wymiany stolarki okiennej, docieplenia ścian, modernizacji grzejników (zawory termostatyczne). Tylko nieliczne budynki – przede wszystkim nowe oraz należące do spółdzielni mieszkaniowych – mają właściwe parametry termoizolacyjne.

Również system ciepłowniczy w Bartoszykach wymaga modernizacji. Jedyne ok. 10% sieci to sieć preizolowana (przede wszystkim sieć o małych średnicach). W związku z tym straty ciepła na przesył wynoszą ok. 12%.

3.3.2. Ochrona wód podziemnych

3.3.2.1. Źródła zanieczyszczeń i wykorzystanie

Wodom podziemnym na terenie miasta nie zagraża zanieczyszczenie, ponieważ poziomy wodonośne są dobrze izolowane warstwami nieprzepuszczalnymi.

Komunalne ujęcie wody, zlokalizowane przy ul. Limanowskiego (3.3.3.2) jest chronione przed zanieczyszczeniem poprzez ustanowienie strefy ochronnej.

W mieście pobiera się ok. 1,723 mln m³ wody rocznie z ujęć wód głębinowych. Woda jest poddawana uzdatnianiu i spełnia normy jakości dla wody pitnej. Komunalne ujęcie wody korzysta z 8 studni. Parametry studni przedstawia 3.3.2.1.

Tabela 14 Parametry studni komunalnego ujęcia wody

Nr studni	Głębokość [m]	Wydajność [m ³ /h]	Warstwa wodonośna [m]
7	74,0	115,0	60-75
8A	149,6	75,0	120-150
9A	77,5	100,0	59-76
10	80,0	91,0	60-88
10A	79,0	73,0	60-78
12A	76,5	129,0	b.d.
13	154,0	54,0	120-156
14	154,0	52,0	120-155
Razem	-	689,0	-

źródło: dane z UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Woda z ujęcia miejskiego jest uzdatniania na 6 odzłaziaczach ciśnieniowych. Komunalne ujęcie wody posiada ważne pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych.

Ponadto, w mieście znajduje się ujęcie wody na terenie Szpitala Powiatowego w Bartoszycach. Ujęcie składa się z jednej studni wierconej o głębokości 142,5 m i wydajności 35 m³/h. Woda z tego ujęcia również wymaga uzdatnienia. Ujęcie wody Szpitala Powiatowego posiada ważne pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych.

3.3.2.2. Wodociągi

Sieć wodociągowa ma długość 52,2 km, co daje gęstość sieci 4,75 km/km². Z wodociągów korzysta 100% mieszkańców miasta.

Sieć magistralna składa się z magistrali ϕ 500 opasującej Stare Miasto i magistrali ϕ 250, która zaopatruje w wodę południową i północną część miasta. Z sieci miejskiej w wodę zaopatrywane są także następujące miejscowości z gminy Bartoszyce: Dąbrowa, Wiatrak, Wawrzyny, Połęczce.

3.3.2.3. Zużycie wody

W mieście pobiera się ok. 1,723 mln m³ wody rocznie, z czego na potrzeby gospodarstw domowych ok. 942 tys. m³. Średnie jednostkowe zużycie wody jest niewielkie, ok. 93,65 litrów na mieszkańca w ciągu doby. Tak niska wartość zużycia wody może być spowodowana tym, że sieć wodociągowa jest olicznikowana.

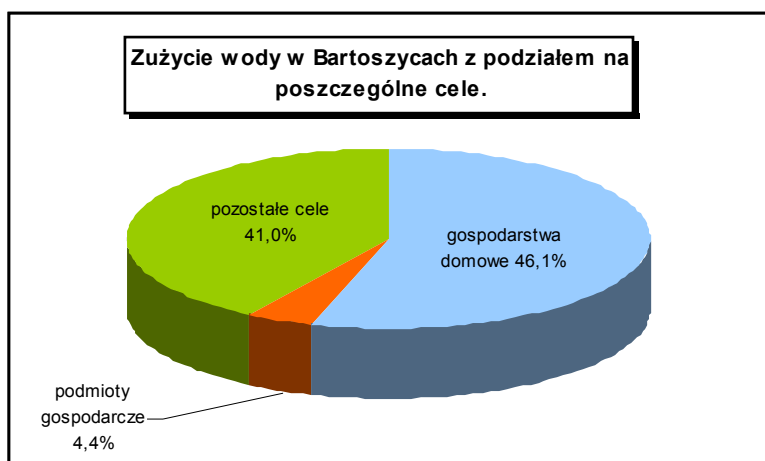
W tabeli (3.3.2.3) przedstawiono zużycie wody na poszczególne cele.

Tabela 15 Zużycie wody w 2003 r.		
Rodzaj	Jednostka	Wartość
Pobór wody ogółem	m ³ /rok	1 723 600
Zużycie na potrzeby gospodarstw domowych	m ³ /rok	942 111
Średnie zużycie na mieszkańca	l/M/d	93,65
Zużycie na potrzeby podmiotów gospodarczych	m ³ /rok	75 000

źródło: dane z UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Zakłady produkcyjne zużywają wodę głównie na potrzeby bytowe pracowników, a nie produkcyjne.

3.3.2.3 przedstawia zużycie wody w mieście z podziałem na poszczególne cele.

Rys. 4.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Kategoria „pozostałe cele” obejmuje: potrzeby technologiczne COWIK-u (płukanie sieci itp.), straty wody w sieci.

3.3.3. Ochrona wód powierzchniowych

3.3.3.1. Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych

Podstawowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych to:

- źródła punktowe: przede wszystkim ścieki sanitarne, oczyszczone lub nie, odprowadzane do wód bezpośrednio kolektorami, oraz wody opadowe odprowadzane wylotami punktowymi,
- źródła rozproszone: ścieki sanitarne (np. z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) wprowadzane do wód z terenów nieskanalizowanych; zagrożenie zanieczyszczeniem z takich źródeł jest większe na tych terenach miasta, gdzie uzbrojeniu w wodociąg nie towarzyszy uzbrojenie w kanalizację;
- źródła przestrzenne (obszarowe): ścieki sanitarne lub rolnicze (odchody zwierząt z pastwisk, nawożenie nawozami naturalnymi i sztucznymi) przedostające się do wód w wyniku infiltracji, spływu powierzchniowego lub erozji;
- źródła liniowe: odpływ zanieczyszczeń z dróg, linii kolejowych, itp.

Z tych źródeł do wód powierzchniowych przedostają się substancje organiczne i biogeny, które przyczyniają się do eutrofizacji, a w efekcie pogorszenia jakości wód.

Ścieki sanitarne mogą stanowić zagrożenie również dla wód podziemnych (gruntowych oraz – po przedostaniu się przez izolujące warstwy nieprzepuszczalne – wgłębnych).

Ścieki sanitarne są odprowadzane do wód powierzchniowych poprzez:

- wyloty z oczyszczalni ścieków, do których ścieki trafiają za pośrednictwem kolektorów kanalizacji sanitarnej lub transportu asenizacyjnego – droga zgodna z prawem,
- przelewy ze zbiorników bezodpływowych (szamb), które są za pośrednictwem rur odprowadzane do wód powierzchniowych – droga niezgodna z prawem,
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba) poprzez infiltrację do wód gruntowych, a następnie powierzchniowych – droga niezgodna z prawem.

Wśród innych źródeł można wymienić:

- opady atmosferyczne – są źródłem azotu i fosforu wyłukiwanego z zanieczyszczonego powietrza, jednak w przypadku Bartoszyce źródło to nie ma większego znaczenia (patrz: rozdział 3.2.1.), roczny ładunek azotu wniesionego z opadów atmosferycznych wynosi 8,27 kg/ha, a fosforu 0,476 kg/ha,
- odcieki ze składowisk odpadów: bez znaczenia w przypadku miasta Bartoszyce.

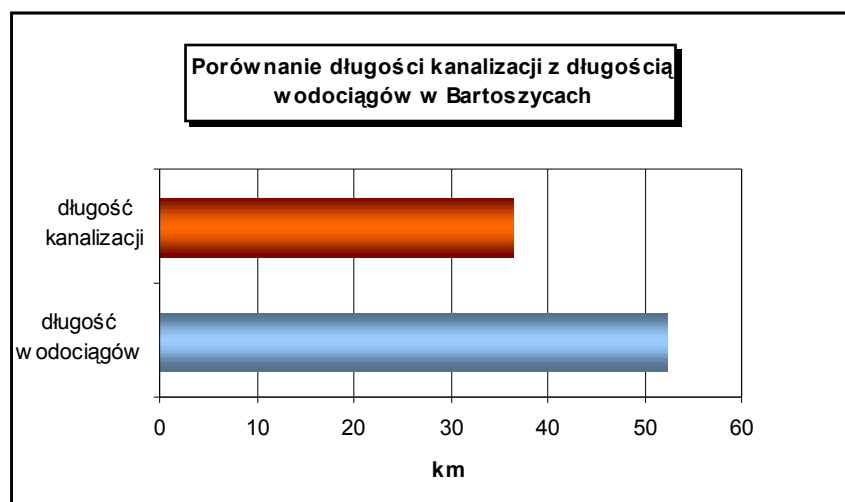
3.3.3.2. Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Aby zminimalizować ilości zanieczyszczeń wprowadzane do wód, ścieki sanitarne są oczyszczane w oczyszczalniach ścieków. Ścieki do oczyszczalni trafiają za pośrednictwem kolektorów kanalizacji sanitarnej lub poprzez transport samochodami asenizacyjnymi (ścieki z szamb).

Stopień skanalizowania miasta jest niższy niż stopień zwodociągowania. Długość kolektorów ogółem wynosi 36,2 km. Prawie cały system kanalizacyjny to system grawitacyjny (w mieście znajduje się tylko jedna przepompownia ścieków). Jedyne krótki 150-metrowy odcinek to kanalizacja ciśnieniowa.

Z kanalizacji korzysta ok. 24 960 osób, a więc 90,6% mieszkańców miasta. Gęstość sieci kanalizacyjnej wynosi 3,29 km/km² powierzchni miasta.

Długość kanalizacji jest niższa niż długość wodociągów (3.3.3.2). W kanalizację nie jest wyposażone jedno osiedle zabudowy jednorodzinnej: „Działki” (lokalizacja rys. 3.3.3.2). Taka sytuacja jest niekorzystna z punktu widzenia ochrony środowiska. Dostęp do bieżącej wody powoduje, że zużycie wody wzrasta. Rosnącemu zużyciu wody towarzyszy rosnąca produkcja ścieków. Brak systemu kanalizacyjnego i uciążliwości związane z wywozem ścieków za pomocą samochodów asenizacyjnych sprzyjają rozwiązywaniu problemu ścieków w sposób zagrażający środowisku (nieszczelne szamba, odprowadzanie ścieków wprost do wód powierzchniowych lub kanalizacji deszczowej).

Rys. 5.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Mieszkańcy nieskanalizowanej dzielnicy korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb), które powinny być opróżniane za pomocą taboru asenizacyjnego, a ścieki powinny trafiać do oczyszczalni ścieków. Jednak obliczenia przedstawione w następnym rozdziale wskazują, że urządzenia te nie są eksploatowane właściwie (są nieszczelne lub są zaopatrzone w przelewy). Liczba szamb na terenie miasta wynosi 492 szt.

Ścieki z terenu miasta są oczyszczane w komunalnej oczyszczalni ścieków. Ponadto, w mieście są eksploatowane 4 oczyszczalnie przydomowe.

Komunalna oczyszczalnia ścieków w Bartoszycach została oddana do użytku (po rozbudowie i modernizacji) w 1997 r. Projektowa przepustowość oczyszczalni wynosi 6500 m³/d, średnia ilość oczyszczanych ścieków to 2896 m³/d.

Stosowana technologia to nowoczesna beztlenowo-tlenowa technologia, dzięki której uzyskuje się podwyższone usuwanie biogenów. Dodatkowo stosowane jest chemiczne strącanie fosforu. Ciąg technologiczny oczyszczalni składa się z następujących urządzeń:

1. Krata schodkowa o prześwicie 3 mm (fot. 1).

fot. 1

2. Piaskownik pionowy
 3. Anoksyjna komora
- ryfikacja (fot. 2).

fot. 2

4. Napowietrzana komora osadu czynnego (fot. 3). Napowietrzanie za pomocą aeratora powierzchniowego o wale poziomym.

fot. 3

5. Osadnik wtórny (fot. 4).

fot. 4

6. Komora flokulacji z instalacją dozowania PIX-u (chemiczne wiązanie fosforu) (fot. 5).

rolnych w okolicznych gminach.

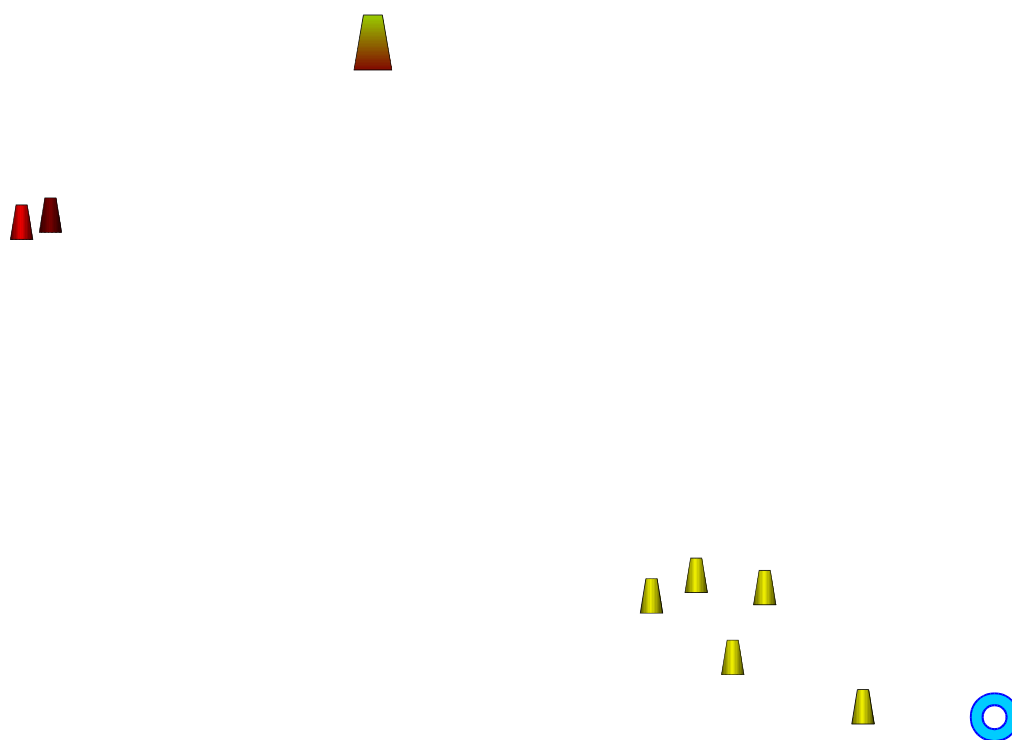
Kontrole oczyszczalni ścieków przeprowadzone przez WIOŚ nie wykazały przekroczeń.

Ładunek zatrzymany w wyniku oczyszczania ścieków wynosi:

- 1368,7 kg/d BZT,
- 36,49 kg/d fosforu,
- 294,23 kg/d azotu.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Łyna.

Na rysunku (3.3.3.2) przedstawiono lokalizację oczyszczalni ścieków.

LEGENDA:

tereny zielone

lasy

ogródki działkowe

oczyszczalnia ścieków

brak kanalizacji sanitarnej

główna kotłownia miejska

kotłownia gazowa

kotłownia węglowa

spalarnia odpadów medycznych

miejskie ujęcie wody

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 6. Lokalizacja obiektów związanych z ochroną środowiska

3.3.3.3. Ładunki zanieczyszczeń

Ładunki zanieczyszczeń, które są wytwarzane w postaci ścieków sanitarnych można ustalić przyjmując za danymi literaturowymi, że jedna osoba wytwarza dziennie:

- 60 g ładunku w postaci organicznych związków węgla, wyrażonego jako BZT₅,
- 2 g ładunku fosforu ogólnego,
- 12 g ładunku azotu ogólnego.

3.3.3.3 i 3.3.3.3 przedstawiają wielkość ładunku zanieczyszczeń wytwarzanego przez mieszkańców (obliczony na podstawie wyżej omówionych danych) i zatrzymywanego w oczyszczalniach ścieków.

Rys. 7.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Tabela 16 Ładunki zanieczyszczeń wytwarzane przez mieszkańców

Rodzaj ładunku zanieczyszczeń	Ładunek [t/rok]		
	BZT	P	N
wytworzony	1653,66	110,24	353,31
zatrzymany w oczyszczalni	1368,65	36,49	294,23
odprowadzony do środowiska	285,01	73,75	59,08
stosunek odprowadzony/wytworzony	17,2%	33,8%	16,7%

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Obliczenia wskazują, że ok. 17% wytworzonego ładunku zanieczyszczeń (BZT i azotu) trafia do środowiska. Wg fosforu, do środowiska trafia 33% wytworzonego ładunku.

Takie dane sugerują, że ścieki z tych gospodarstw domowych, które nie są skanalizowane, w większości nie trafiają do oczyszczalni ścieków. Można przypuszczać, że mieszkańcy eksploatują nieszczelne lub zaopatrzone w przelewy szamba. Nie można też wykluczyć, że część ścieków trafia bezpośrednio (bez oczyszczenia) do cieków wodnych (rowów melioracyjnych, rzeki).

Potwierdzeniem tych przypuszczeń jest także objętość ścieków wywiezionych w 2003 r. transportem asenizacyjnym z gospodarstw domowych, która wynosi 4 125 m³. Po podzieleniu tej wartości przez liczbę mieszkańców nieskanalizowanej dzielnicy miasta okazuje się, że średnia dobowo produkcja ścieków na mieszkańca w tej dzielnicy to niewiele ponad 4 litry. Taka wielkość jest zdecydowanie nieprawdopodobna, szczególnie w porównaniu ze zużyciem wody (93,6 l/M/d). Znaczna część ścieków trafia zatem do środowiska.

3.3.3.4. Ścieki przemysłowe

W Bartoszycach nie ma zakładów, które wytwarzają ścieki pochodzące z procesów technologicznych. Podmioty gospodarcze wytwarzają przede wszystkim ścieki bytowe, które za pośrednictwem kanalizacji są dostarczane do komunalnej oczyszczalni ścieków.

Część podmiotów posiada urządzenia do podczyszczania ścieków opadowych przed ich odprowadzeniem do odbiorników (zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, Dz.U. Nr 212, poz. 1799). Stosowanie takich urządzeń jest wymagane w przypadku szczelnych powierzchni terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, centrów miast, dróg krajowych i wojewódzkich, parkingów, gdy natężenie odpływu przekracza co najmniej 15 l/s/ha szczelnej powierzchni, a wody są ujęte w systemy kanalizacyjne (otwarte lub zamknięte). Urządzenia do podczyszczania wód opadowych składają się najczęściej z piaskownika i separatora

Urządzenia do podczyszczania wód opadowych posiadają: COWIK sp. z o.o. (na terenie osiedla przy ul. Jeziornej), Mazur Look International sp. z o.o. Problemem jest brak inwentaryzacji kanalizacji deszczowej oraz brak zaopatrzenia istniejących wylotów kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające.

3.3.4. Hałas

Można wyróżnić dwa podstawowe źródła hałasu pochodzenia antropogenicznego:

- hałas komunikacyjny,
- hałas przemysłowy.

W województwie warmińsko-mazurskim nie prowadzono pomiarów hałasu na ciągach komunikacyjnych, a tylko w 3 miastach województwa, zatem o poziomie hałasu komunikacyjnego można wnioskować na podstawie natężenia ruchu.

Ruch komunikacyjny na terenie miasta – poza drogą krajową nr 51 – jest średnio i mało nasilony, zatem hałas komunikacyjny nie stanowi dużego zagrożenia. Szacuje się, że poziom hałasu na drogach krajowych województwa (a zatem również na drodze nr 51) osiąga średniodobowy poziom ekwiwalentny wynoszący 70 dB. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 r. w sprawie wartości progowych poziomów hałasu (Dz.U. Nr 8, poz. 81) wartość progową poziomu hałasu pochodzącego z dróg określa dla terenów zabudowy mieszkaniowej na 75 dB w porze dziennej i 67 dB w porze nocnej. Tereny, na których poziom ten jest przekroczony zalicza się do kategorii terenów zagrożonych hałasem.

Wydaje się, że w przypadku miasta Bartoszyce nie ma zagrożenia przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu. Mogą występować pojedyncze przypadki nadmiernego natężenia hałasu (niesprawne pojazdy, itp.). Wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego może mieć również zły stan dróg w mieście. Jednak fakt braku zagrożenia mogą potwierdzić jedynie stosowne badania.

Hałas przemysłowy w Bartoszycach występuje w pobliżu największych zakładów:

- MM International sp. z o.o.,
- „Mazur-Look International”.

Zakłady te są zlokalizowane poza terenami zabudowy mieszkaniowej i nie powodują uciążliwości hałasowej.

3.3.5. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące

Źródłem promieniowania jonizującego jest:

1. aparatura diagnostyczna (czujniki, wskaźniki, itp.) wykorzystująca źródła promieniowania o małej mocy zamknięte w szczelnej obudowie – źródła zamknięte,
2. aparatura rentgenowska,
3. otwarte źródła promieniowania.

Na terenie Bartoszyce występują:

- dwa źródła rentgenowskie,
- dwa źródła zamknięte.

Wszystkie źródła są odpowiednio zabezpieczone i monitorowane w celu wychwycenia ewentualnych nieprawidłowości. W przypadku awarii, źródła te nie stanowią zagrożenia dla sąsiednich terenów. Skutki awarii mogą mieć wyłącznie lokalny charakter.

Promieniowanie niejonizujące jest inaczej zwane oddziaływaniem elektromagnetycznym (pola elektromagnetyczne). Podstawowe źródła pól elektromagnetycznych to:

- przewody linii elektrycznych wysokiego napięcia,
- przewody trakcji elektrycznej pociągów,
- stacje transformatorowe, maszyny i urządzenia zasilane prądem stałym i zmiennym, magnesy stałe, elektromagnesy, iskrowniki.
- obiekty radiokomunikacyjne w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej.

Na terenie miasta są zlokalizowane stacje bazowe telefonii komórkowej. Brak jednak ewidencji tych stacji. Właściciele stacji nie wystąpili również o pozwolenie na emitowanie pól elektromagnetycznych, co jest ich obowiązkiem w myśl art. 234 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r – prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami). Stacje bazowe telefonii komórkowej emitują pole elektromagnetyczne o największym natężeniu w kierunku pionowym w górę i zazwyczaj nie stanowią żadnego zagrożenia dla ludzi.

Podsumowując, można stwierdzić, że występujący w mieście poziom promieniowania zarówno jonizującego, jak i niejonizującego nie stwarza zagrożenia dla ludzi i środowiska.

3.3.6. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na terenie miasta nie ma żadnych obiektów mogących zagrażać bezpieczeństwu biologicznemu lub chemicznemu. Nie ma też zakładów, które mogą być sprawcą nadzwyczajnego zagrożenia środowiska w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.), zarówno zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, jak i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

3.3.7. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

Zadania ochrony przyrody i różnorodności biologicznej są realizowane przede wszystkim poprzez ustanawianie różnych prawnych form ochrony:

- rezerwatów,
- parków krajobrazowych,
- obszarów chronionego krajobrazu,
- użytków ekologicznych,
- zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- pomników przyrody.

Spośród tych form ochrony przyrody, na terenie miasta Bartoszyce występuje obszar chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody. 3.3.7 przedstawia podstawowe dane o formach ochrony przyrody w mieście.

Tabela 17 Formy ochrony przyrody w Bartoszczach

	Nazwa	OChK – powierzchnia [ha] Pomnik przyrody – obwód [cm]	Pomnik przyrody – nr w rejestrze
1.	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny	16 429,9	-
2.	Pomnik przyrody - dąb	440	182
3.	Pomnik przyrody - jesion	355	183

źródło: UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Granice OChK przedstawiono na mapie w Załączniku 1.

W stosunku do obszarów chronionego krajobrazu mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Akt ten zabrania lokalizowania na obszarach chronionego krajobrazu nowych obiektów, które są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Listę takich przedsięwzięć ustala rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczególnych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 179, poz. 1490).

Łyna stanowi ważny korytarz ekologiczny i dlatego objęcie doliny rzeki ochroną jest uzasadnione.

Ponadto, w pobliżu granic miasta wyznaczono obszar, który zostanie włączony w europejską sieć obszarów chronionych NATURA 2000 (pełna nazwa sieci to: Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000). Sieć obejmuje obszary chronione na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem utworzenia sieci jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej. W skład sieci Natura 2000 wchodzi dwa typy obszarów:

- obszary specjalnej ochrony (OSO), wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. „Ptasiej”, dla gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do Dyrektywy
- specjalne obszary ochrony (SOO) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. „Siedliskowej”, dla siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz siedlisk gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II do Dyrektywy.

Przez północną część powiatu bartoszyckiego (gminy Górowo Iławeckie – wiejska, Bartoszyce – wiejska i Sępole) będzie przebiegać rozległy obszar specjalnej ochrony „Warmińskie bociany” (kod PLB280014, obejmujący ogółem powierzchnię ponad 105 tys. ha). Granice OSO „Warmińskie bociany” przedstawiono na mapie w Załączniku 1.

Sprawującym nadzór nad OSO „Warmińskie bociany” będzie Dyrektor Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej z siedzibą w Gołdapi.

Obszary Szczególnej Ochrony są powoływane w celu ochrony przestrzeni życiowej ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Na obszarach wchodzących w skład sieci NATURA 2000 działalność rolna, leśna, rybacka, łowiecka, amatorski połów ryb i utrzymanie urządzeń ochrony przeciwpowodziowej nie będzie podlegać ograniczeniom, jeżeli działania te nie wpłyną negatywnie na gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar. W przypadku miasta Bartoszyce, które znajduje się jedynie w sąsiedztwie OSO „Warmińskie bociany” nie przewiduje się żadnych ograniczeń z tego tytułu. Dla każdego OSO zostaną opracowane plany ochrony, które wskażą zasady gospodarowania na tych terenach.

3.3.8. Edukacja ekologiczna

Na terenie miasta Bartoszyce edukacja ekologiczna jest prowadzona przede wszystkim w placówkach oświatowych (szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach średnich). Dzieci i młodzież uczestniczą w rozmaitych formach i programach edukacji ekologicznej prowadzonych w szkołach, jak również w szerszych akcjach typu: Sprzątanie Świata, Wiosenne Sprzątanie Warmii i Mazur, Dzień Ziemi, itp.

Nauczyciele prowadzący programy edukacyjne, w ramach podnoszenia kwalifikacji zdobywają odpowiednie przygotowanie poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez Centra Edukacji Ekologicznej i inne placówki.

Ponadto, Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Bartoszycach organizował cykl programów edukacyjnych w placówkach oświatowych na terenie powiatu. Programy te są finansowane ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. 3.3.8 prezentuje zestawienie programów edukacyjnych zrealizowanych

przez Starostwo Powiatowe w placówkach edukacyjnych na terenie miasta w ostatnich 2 latach.

Tabela 18 Programy edukacji ekologicznej

Nazwa programu	Miejsce realizacji	Data	Podmiot realizujący	Liczba uczestników
Edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	Przedszkole Integracyjne Nr 4 w Bartoszycach	19.12.2002 r.	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Bartoszycach	35
Edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	Przedszkole Publiczne nr 9 w Bartoszycach	10.12.2002 r.	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Bartoszycach	45
Edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	Przedszkole Publiczne Nr 2 w Bartoszycach	23.04.2003 r.	Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Bartoszycach	40
RAZEM				120

źródło: Starostwo Powiatowe w Bartoszycach, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

W mieście brak oferty edukacji ekologicznej skierowanej do dorosłych. Dorośli mogą zwiększać swą świadomość ekologiczną jedynie za pośrednictwem mediów (telewizji, prasy, radia, Internetu). Jednak świadomość ekologiczna ogółu mieszkańców miasta jest niska (tak jak w przypadku większości Polaków), o czym świadczą codzienne zachowania większości mieszkańców.

Miasto Bartoszyce ma oficjalną stronę internetową oraz stronę Biuletynu Informacji Publicznej, na których jednak brakuje informacji o stanie i ochronie środowiska na terenie miasta.

3.4. Dotychczasowe działania w ochronie środowiska

3.4 przedstawia zestawienie ważniejszych działań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (z wyłączeniem gospodarki odpadami), zrealizowanych w Bartoszycach w latach 2001-2003.

Tabela 19 Zrealizowane zadania ochrony środowiska

Charakterystyka zadania	Rok realizacji	Wartość finansowa
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody	2002	111 800

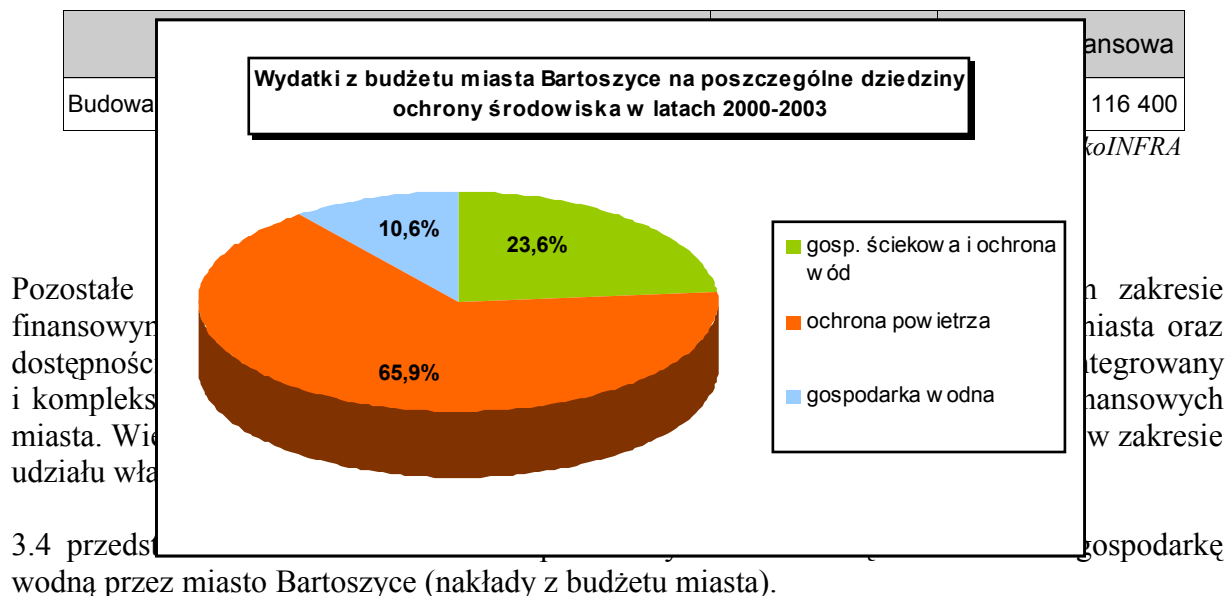

Tabela 20 Nakłady z budżetu miasta na ochronę środowiska i gospodarkę wodną

Rok	Nakłady na poszczególne cele [PLN]			
	gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza	gospodarka wodna	razem
2000	105 100	146 600		251 700
2001	308 000	1 088 000	71 400	1 467 400
2002	65 800	104 200	95 800	265 800
2003			47 200	47 200
Razem	478 900	1 338 800	214 400	2 032 100

źródło: dane US, dane UM, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

W okresie ostatnich 4 lat miasto przeznaczyło na ochronę środowiska ponad 2 mln zł (z wyłączeniem gospodarki odpadami). Podział tych nakładów na poszczególne cele przedstawia 3.4.

Rys. 8.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Największe wydatki poniesiono na zadania z zakresu ochrony powietrza. Na drugim miejscu znajdują się zadania z zakresu gospodarki ściekowej i ochrony wód.

3.5. Zagadnienia instytucjonalne

W Urzędzie Miasta Bartoszyce zagadnieniami ochrony środowiska zajmuje się Wydział Techniczno-Inwestycyjny. W strukturze wydziału wyodrębniono stanowisko d/s ochrony środowiska. Sprawami związanymi z ochroną środowiska zajmują się również osoby zatrudnione na stanowiskach d/s gospodarki komunalnej i eksploatacji urządzeń komunalnych.

Sprawami związanymi z ochroną środowiska zajmują się ponadto następujące podmioty:

- COWIK Wodociągowo-Ciepłownicza Sp. z o.o. – spółka prawa handlowego, w której miasto Bartoszyce ma 98% udziałów, zajmuje się sprawami wodociągów, kanalizacji sanitarnej i oczyszczania ścieków (Zakład Wodociągów i Kanalizacji) oraz energetyką cieplną (Zakład Energetyki Ciepłej).
- Zakład Usług Komunalnych – zakład budżetowy miasta Bartoszyce, zajmuje się m.in. zielenią miejską.

Teren miasta leży w kompetencjach następujących instytucji, zajmujących się zagadnieniami ochrony środowiska:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie (Delegatura w Elblągu) – zakres zadań:
 - kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody,
 - kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki użytkowania środowiska,
 - udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
 - udział w przekazywaniu do eksploatacji obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska, oraz urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
 - kontrola eksploatacji urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,

- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
 - współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
 - prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych.
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku: gospodarka wodna,
 - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bartoszykach: higiena środowiska, czynności kontrolne.

Na terenie miasta działają organizacje pozarządowe zajmujące się zagadnieniami ochrony środowiska (działania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska to zazwyczaj jeden z celów statutowych tych organizacji). 3.5 przedstawia listę organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką ochrony środowiska.

Tabela 21 Organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką ochrony środowiska

Nazwa	Siedziba	Rodzaj działalności	Liczba członków	Programy realizowane wspólnie z samorządami
Stowarzyszenie „OŻYWIC ŁYNE”	Bartoszyce ul. Młynarska 2/2	- inicjowanie i wspieranie działań promujących rozwój rzeki Łyny i utrzymanie czystości - inicjowanie i wspieranie turystyki związanej z rzeką	30	Budowa stacji wodnej w Bartoszykach wspólnie z Urzędem Miasta Bartoszyce,
Stowarzyszenie Samorządów Przygranicznych ŁYNA - ŁAWA	Starostwo Pow. 11-200 Bartoszyce ul. Grota Roweckiego 1	- współpraca i inspirowanie wzajemnych inicjatyw w sferze gospodarczej, handlowej i społecznej - podejmowanie działań mających na celu zrównoważony rozwój gospodarczy samorządów	14	Kontynuacja działań w kierunku zagospodarowania rzeki Łyny z udziałem partnerów ze strony szwedzkiej i rosyjskiej
Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych „JAWORYNA” w Bartoszykach	11-200 Bartoszyce ul. Szarych Szeregów 7	- podnoszenie wiedzy i kultury ekologicznej, promocja działań proekologicznych	16	Są planowane

źródło: Starostwo Powiatowe, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

4. CELE PROGRAMU

4.1. Nawiązanie do strategii rozwoju miasta

„Strategia rozwoju miasta Bartoszyce na lata 2000-2015” została opracowana w 1999 r. Celem nadrzędnym strategii jest: „Miasto Bartoszyce miastem zdrowym, gospodarnym i przyjaznym inwestorom i turystom – bramą do obwodu kaliningradzkiego”. Spośród sześciu celów generalnych strategii, dwa są powiązane z zagadnieniami ochrony środowiska:

1. Rozwój infrastruktury technicznej, m.in. działania:
 - skanalizowanie całego miasta i eliminacja niekontrolowanych spływów ścieków do Łyny,
 - objęcie siecią deszczową całego miasta oraz stworzenie w pełni rozdzielczej sieci kanalizacyjnej,
 - poprawa zaopatrzenia miasta w ciepło.
2. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego, m.in. działania:
 - Doprowadzenie doliny rzeki Łyny z lasem miejskim do pełnienia funkcji korytarza ekologicznego, zadania:
 - utrwalenie i poszerzenie terenów zielonych w dolinie Łyny i jej obrzeżu oraz wzdłuż jej dopływów,
 - ochrona przed zabudową doliny Łyny i jej obrzeży,
 - wyznaczenie obszarów wymagających ochrony,
 - zagospodarowanie terenów zielonych z zachowaniem naturalnego krajobrazu.
 - Poprawa czystości rzeki Łyny w obrębie miasta, zadania:
 - wykonanie separatorów zanieczyszczeń stałych i ropopochodnych na wylotach sieci deszczowej,
 - zlikwidowanie dopływu nieoczyszczonych ścieków sanitarnych do rzeki.
 - Edukacja ekologiczna, zadania:
 - rozszerzenie w programie szkół wiedzy o przyrodzie, mieście i regionie,
 - imprezy popularyzujące działania proekologiczne,
 - cykle edukacyjne w mediach.

Cele „Programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce”, przedstawione w dalszych rozdziałach, w oczywisty sposób stanowią nawiązanie do celów wyznaczonych w „Strategii rozwoju miasta Bartoszyce”. Ze względu na istotę programu ochrony środowiska, w niektórych przypadkach cele są bardziej szczegółowe, a w niektórych – zawężone. Jednak wizja rozwoju miasta w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem nadal pozostaje jednym z wyznaczników celów i zadań niniejszego programu.

4.2. Cel nadrzędny

Nadrzędny cel programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce wyznaczono w oparciu o diagnozę stanu środowiska na terenie miasta, z uwzględnieniem wszystkich planów i strategii wyższego szczebla oraz szczebla miejskiego.

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce jest:

SKUTECZNA OCHRONA ZASOBÓW I DOBRA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA W
BARTOSZYCACH.

4.3. Cele główne i operacyjne

W programie ochrony środowiska wyodrębniono trzy obszary działań:

- I Zasoby środowiska.
- II Jakość środowiska.
- III Edukacja ekologiczna.

Celem głównym w obszarze I „zasoby środowiska” jest:

OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA

Poszczególne cele operacyjne w tym obszarze to:

I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii.

Kierunki działań:

- popularyzowanie zasad oszczędności wody, energii i materiałów,
- zmniejszenie strat wody w sieci wodociągowej.

I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów.

Kierunki działań:

- zapobieganie erozji wodnej wąwozowej na stokach dolin rzek poprzez utrzymywanie trwałej okrywy roślinnej.

I.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Kierunki działań:

- zastępowanie nieodnawialnych źródeł energii dostępnymi źródłami odnawialnymi.

I.4. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.

Kierunki działań:

- uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej

Celem głównym w obszarze II „jakość środowiska” jest:

**POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.**

Poszczególne cele operacyjne w tym obszarze to:

II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.

Kierunki działań:

- budowa systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- budowa separatorów na wylotach sieci kanalizacji deszczowej.

II.2. Dobry stan wód podziemnych.

Kierunki działań:

- działania formalno-prawne i techniczne w celu ochrony ujęć wód podziemnych.

II.3. Wysoka jakość powietrza atmosferycznego

Kierunki działań:

- ograniczenie dominującej pozycji węgla jako źródła energii cieplnej na rzecz paliw mniej zanieczyszczających atmosferę,
- ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń poprzez rozbudowę systemu ciepłowniczego,
- termomodernizacja budynków i sieci.

II.4. Dobry klimat akustyczny.

Kierunki działań:

- działania formalno-prawne zmierzające do utrzymania dobrego klimatu akustycznego na terenie miasta (uwzględnianie emitowania hałasu na etapie opracowania planów zagospodarowania przestrzennego i wydawania pozwoleń na budowę),
- zmniejszenie poziomu hałasu komunikacyjnego poprzez poprawę stanu nawierzchni dróg.

II.5. Zachowanie niskiego natężenia pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań:

- działania formalno-prawne zmierzające do utrzymania niskiego natężenia pól elektromagnetycznych na terenie miasta (uwzględnianie emitowania pól na etapie wydawania pozwoleń na budowę).

Celem głównym w obszarze III „edukacja ekologiczna” jest:

WYSOKA ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA.

Kierunki działań:

- prowadzenie aktywnych działań edukacyjnych poprzez organizację konkursów, festynów, akcji ulotkowych o tematyce ekologicznej,
- wspieranie organizacji pozarządowych prowadzących działania edukacyjne w zakresie edukacji ekologicznej,
- wspieranie wszelkich inicjatyw w zakresie edukacji ekologicznej.

Wyżej wymienione cele oraz kierunki działań są podstawą programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce na lata 2004-2011.

5. ZADANIA I HARMONOGRAM REALIZACJI

Na podstawie celów oraz kierunków działań opisanych w poprzednim rozdziale, wyznaczono szczegółowe zadania programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce, które będą realizowane w latach 2004-2007.

5 prezentuje zestawienie zadań programu ochrony środowiska wraz z harmonogramem realizacji.

Tabela 22 Zadania programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Harmonogram realizacji			
			2004	2005	2006	2007
OBSZAR: ZASOBY ŚRODOWISKA						
Cel I: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska						
I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii	WŁASNE					
	I.1.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Miasta (zakładach budżetowych, szkołach).	Urząd Miasta	■			
	KOORDYNOWANE					
	I.1.2. Zmniejszanie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności produkcji.	Podmioty gospodarcze	■	■	■	■

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Harmonogram realizacji			
			2004	2005	2006	2007
I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów	WŁASNE					
	I.2.1. Utrzymywanie trwałej okrywy roślinnej na stokach doliny Łyny.	Urząd Miasta	■	■	■	■
I.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	WŁASNE					
	I.3.1. Realizacja powiatowego planu wykorzystania OZE	Samorząd miasta				■
I.4. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.	WŁASNE					
	1.4.1. Uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej, w tym rzeki Łyny jako korytarza ekologicznego, w zagospodarowaniu przestrzennym.	Urząd Miasta, samorząd miejski	■	■	■	■
	1.4.2. Weryfikacja sposobu urządzenia terenów zielonych pod kątem przyrodniczym i ekologicznym.	Urząd Miasta	■			
	1.4.3. Kontrola wykonywania nakazów nasadzeń zamieszczonych w pozwoleniach na wycinkę drzew i krzewów.	Urząd Miasta	■	■	■	■
	1.4.4. Wykonywanie nasadzeń drzew i krzewów zgodnie z zapisami decyzji.	Podmioty zobowiązane	■	■	■	■
OBSZAR: JAKOŚĆ ŚRODOWISKA						
Cel II: Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych						
II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.	WŁASNE					
	II.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu zabudowy jednorodzinnej „Działki”	Samorząd miejski		■	■	
	II.1.2. Inwentaryzacja sieci kanalizacji deszczowej oraz wymiana uszkodzonych odcinków sieci.	Urząd Miasta	■	■	■	■
	II.1.3. Zainstalowanie separatorów na wylotach sieci kanalizacji deszczowej.	Urząd Miasta	■	■	■	
II.2. Dobry stan wód podziemnych.	WŁASNE					
	II.2.1. Inwentaryzacja i prawidłowe zabezpieczenie nieczynnych ujęć wody.	Urząd Miasta, właściciele ujęć	■	■		
	II.2.2. Prowadzenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Wysiecu na jakość wód podziemnych.	Urząd Miasta, ZUK	■	■	■	■
	II.3.1. Rozbudowa sieci ciepłowniczej	Samorząd miejski, COWIK	■	■	■	■
II.3. Wysoka jakość powietrza atmosferycznego	WŁASNE					
	II.3.2. Zainstalowanie w głównej kotłowni miejskiej kotła dostosowanego do spalania biopaliw.	Samorząd miejski, COWIK			■	
	II.3.3. Sukcesywna termomodernizacja sieci ciepłowniczej.	Samorząd miejski, COWIK	■	■	■	■
	II.3.4. Termomodernizacja budynków.	Właściciele budynków.	■	■	■	■

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Harmonogram realizacji			
			2004	2005	2006	2007
II.4. Dobry klimat akustyczny	WŁASNE					
	II.4.1. Uwzględnianie zagadnień ograniczenia hałasu na etapie opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji lokalizacyjnych.	Urząd Miasta, samorząd miejski	■	■	■	■
	KOORDYNOWANE					
	II.4.2. Wprowadzanie zmian w inżynierii ruchu drogowego (budowa obwodnic, naprawa nawierzchni dróg i ulic).	Zarządy Dróg, samorząd miejski	■	■	■	■
	II.4.3. Stosowanie przeciwhałasowych rozwiązań w zakładach produkcyjnych.	Podmioty gospodarcze.	■	■	■	■
II.5. Zachowanie niskiego natężenia pól elektromagnetycznych.	WŁASNE					
	II.5.1. Uwzględnianie emitowania pól elektromagnetycznych na etapie wydawania decyzji lokalizacyjnych.	Urząd Miasta	■	■	■	■
OBSZAR: EDUKACJA EKOLOGICZNA						
Cel III: Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta						
III.1. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta.	WŁASNE					
	III.1.1. Zamieszczenie na stronie internetowej miasta informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Urząd Miasta	■	■	■	■
	III.1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych m.in. z wykorzystaniem lokalnych mediów	Urząd Miasta	■	■	■	■
	KOORDYNOWANE					
	III.1.3. Podejmowanie działań i edukacji ekologicznej na terenie miasta	Szkoły, organizacje pozarządowe, itp.	■	■	■	■

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Ogółem na terenie miasta będzie realizowanych 25 zadań w obrębie 10 celów głównych, z czego 16 to zadania własne miasta.

6. NAKŁADY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

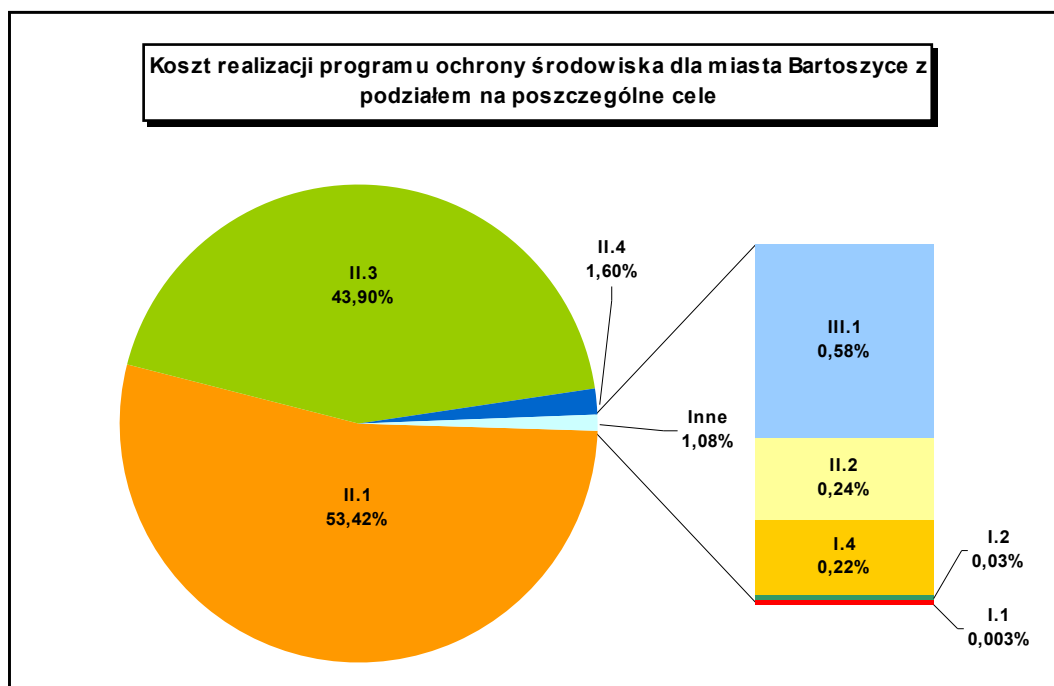
6.1. Nakłady

Nakłady na realizację programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce oszacowano w oparciu o poziom cen stałych netto z maja 2004 r.

6.1 przedstawia koszty realizacji poszczególnych zadań (z wyłączeniem zadań, dla których w chwili obecnej nie jest możliwe nawet oszacowanie nakładów). Ponieważ część zadań własnych miasta będzie wykonywana przez pracowników Urzędu Miasta w ramach normalnych obowiązków służbowych, z kosztów wyodrębniono nakłady pieniężne, rozumiane jako faktyczne wydatki na realizację programu.

Całkowite koszty realizacji programu w latach 2004-2007 wyniosą 12 528,3 tys. PLN, z czego nakłady pieniężne wyniosą 12 464,8 tys. PLN. Nakłady pieniężne na realizację zadań własnych miasta wyniosą 6 744,6 tys. PLN.

Ponad 53% kosztów stanowią koszty realizacji celu II.1: **poprawa jakości wód powierzchniowych**. Kolejne pod względem wysokości kosztów realizacji są cele: II.3. – wysoka jakość powietrza atmosferycznego i II.4. – dobry klimat akustyczny (6.1).

Rys. 9.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Tabela 23 Nakłady na realizację programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Koszty realizacji	
			Ogółem	W tym nakłady pieniężne
OBSZAR: ZASOBY ŚRODOWISKA				
Cel I: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska				

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Koszty realizacji	
			Ogółem	W tym nakłady pieniężne
I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii	WŁASNE			
	I.1.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Miasta (zakładach budżetowych, szkołach).	Urząd Miasta	314	0
	KOORDYNOWANE			
	I.1.2. Zmniejszanie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności produkcji.	Podmioty gospodarcze	b.d.	b.d.
I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów	WŁASNE			
	I.2.1. Utrzymywanie trwałej pokrywy roślinnej na stokach doliny Łyny.	Urząd Miasta	3 600	3 600
I.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	WŁASNE			
	I.3.1. Realizacja powiatowego planu wykorzystania OZE	Samorząd miasta	b.d.	b.d.
I.4. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.	WŁASNE			
	1.4.1. Uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej, w tym rzeki Łyny jako korytarza ekologicznego, w zagospodarowaniu przestrzennym.	Urząd Miasta, samorząd miejski	0	0
	1.4.2. Weryfikacja sposobu urządzenia terenów zielonych pod kątem przyrodniczym i ekologicznym.	Urząd Miasta	4 400	0
	1.4.3. Kontrola wykonywania nakazów nasadzeń zamieszczonych w pozwoleniach na wycinkę drzew i krzewów.	Urząd Miasta	3 520	0
	KOORDYNOWANE			
	1.4.4. Wykonywanie nasadzeń drzew i krzewów zgodnie z zapisami decyzji.	Podmioty zobowiązane	20 200	20 200
OBSZAR: JAKOŚĆ ŚRODOWISKA				
Cel II: Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych				
II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.	WŁASNE			
	II.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu zabudowy jednorodzinnej „Działki”	Samorząd miejski	6 000 000	6 000 000
	II.1.2. Inwentaryzacja sieci kanalizacji deszczowej oraz wymiana uszkodzonych odcinków sieci.	Urząd Miasta	365 000	350 000
	II.1.3. Zainstalowanie separatorów na wylotach sieci kanalizacji deszczowej.	Urząd Miasta	320 000	320 000
	II.1.4. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych.	Urząd Miasta, samorząd miejski	7 600	0
II.2. Dobry stan wód podziemnych.	WŁASNE			
	II.2.1. Inwentaryzacja i prawidłowe zabezpieczenie nieczynnych ujęć wody.	Urząd Miasta, właściciele ujęć	680	0
	II.2.2. Prowadzenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Wysiecu na jakość wód podziemnych.	Urząd Miasta, ZUK	30 000	30 000

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Koszty realizacji	
			Ogółem	W tym nakłady pieniężne
II.3. Wysoka jakość powietrza atmosferycznego	KOORDYNOWANE			
	II.3.1. Rozbudowa sieci ciepłowniczej	Samorząd miejski, COWIK	500 000	500 000
	II.3.2. Zainstalowanie w głównej kotłowni miejskiej kotła dostosowanego do spalania biopaliw.	Samorząd miejski, COWIK	3 500 000	3 500 000
	II.3.3. Sukcesywna termomodernizacja sieci ciepłowniczej.	Samorząd miejski, COWIK	1 000 000	1 000 000
	II.3.4. Termomodernizacja budynków.	Właściciele budynków.	500 000	500 000
II.4. Dobry klimat akustyczny	WŁASNE			
	II.4.1. Uwzględnianie zagadnień ograniczenia hałasu na etapie opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji lokalizacyjnych.	Urząd Miasta, samorząd miejski	0	0
	KOORDYNOWANE			
	II.4.2. Wprowadzanie zmian w inżynierii ruchu drogowego (budowa obwodnic, naprawa nawierzchni dróg i ulic).	Zarządy Dróg, samorząd miejski	b.d.	b.d.
	II.4.3. Stosowanie przeciwhałasowych rozwiązań w zakładach produkcyjnych.	Podmioty gospodarcze.	200 000	200 000
II.5. Zachowanie niskiego natężenia pól elektromagnetycznych.	WŁASNE			
	II.5.1. Uwzględnianie emitowania pól elektromagnetycznych na etapie wydawania decyzji lokalizacyjnych.	Urząd Miasta	0	0
OBSZAR: EDUKACJA EKOLOGICZNA				
Cel III: Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta				
III.1. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta.	WŁASNE			
	III.1.1. Zamieszczenie na stronie internetowej miasta informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Urząd Miasta	2 720	0
	III.1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych m.in. z wykorzystaniem lokalnych mediów	Urząd Miasta	20 000	16 000
	KOORDYNOWANE			
	III.1.3. Podejmowanie działań i edukacji ekologicznej na terenie miasta	Szkoły, organizacje pozarządowe, itp.	50 000	25 000
RAZEM			12 528 034	12 464 800

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

6.2. Podział finansowania

6.2 przedstawia podział nakładów na realizację programu pomiędzy poszczególne jednostki odpowiedzialne za wdrożenie zadań.

Tabela 24 Podział nakładów na realizację programu pomiędzy jednostki odpowiedzialne

Jednostka odpowiedzialna	Nakłady ogółem	Nakłady pieniężne
Miasto (UM i samorząd)	6 807 834	6 744 600
COWIK	5 000 000	5 000 000
Pozostałe jednostki	720 200	720 200

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Największe nakłady na realizację programu ochrony środowiska poniesie samorząd miasta. Ponieważ możliwości finansowe zarówno miasta, jak i innych podmiotów są ograniczone, zakłada się, że ok. 62% nakładów (szczególnie realizacja celów II.1, II.3, III.1) będzie finansowane z funduszy Unii Europejskiej. Możliwości finansowania działań z tych funduszy omawia rozdział 7.3.

6.3. Zestawienie zadań własnych miasta

6.3 przedstawia zestawienie zadań własnych miasta Bartoszyce wraz z określeniem kosztów realizacji (w tym pieniężnych).

Tabela 25 Nakłady na realizację zadań własnych miasta Bartoszyce

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Koszty realizacji	
			Ogółem	W tym nakłady pieniężne
OBSZAR: ZASOBY ŚRODOWISKA				
Cel I: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska				
I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii	WŁASNE			
	I.1.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Miasta (zakładach budżetowych, szkołach).	Urząd Miasta	314	0
I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów	WŁASNE			
	I.2.1. Utrzymywanie trwałej okrywy roślinnej na stokach doliny Łyny.	Urząd Miasta	3 600	3 600
I.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	WŁASNE			
	I.3.1. Realizacja powiatowego planu wykorzystania OZE	Samorząd miasta	b.d.	b.d.

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Koszty realizacji	
			Ogółem	W tym nakłady pieniężne
I.4. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.	WŁASNE			
	1.4.1. Uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej, w tym rzeki Łyny jako korytarza ekologicznego, w zagospodarowaniu przestrzennym..	Urząd Miasta, samorząd miejski	0	0
	1.4.2. Weryfikacja sposobu urządzenia terenów zielonych pod kątem przyrodniczym i ekologicznym.	Urząd Miasta	4 400	0
	1.4.3. Kontrola wykonywania nakazów nasadzeń zamieszczonych w pozwoleniach na wycinkę drzew i krzewów.	Urząd Miasta	3 250	0
OBSZAR: JAKOŚĆ ŚRODOWISKA				
Cel II: Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych				
II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.	WŁASNE			
	II.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu zabudowy jednorodzinnej „Działki”.	Samorząd miejski	6 000 000	6 000 000
	II.1.2. Inwentaryzacja sieci kanalizacji deszczowej oraz wymiana uszkodzonych odcinków sieci.	Urząd Miasta	365 000	350 000
	II.1.3. Zainstalowanie separatorów na wylotach sieci kanalizacji deszczowej.	Urząd Miasta	320 000	320 000
	II.1.4. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych.	Urząd Miasta, samorząd miejski	7 600	0
II.2. Dobry stan wód podziemnych.	WŁASNE			
	II.2.1. Inwentaryzacja i prawidłowe zabezpieczenie nieczynnych ujęć wody.	Urząd Miasta, właściciele ujęć	680	0
	II.2.2. Prowadzenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Wysiecu na jakość wód podziemnych.	Urząd Miasta, ZUK	30 000	30 000
II.4. Dobry klimat akustyczny	WŁASNE			
	II.4.1. Uwzględnianie zagadnień ograniczenia hałasu na etapie opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji lokalizacyjnych.	Urząd Miasta, samorząd miejski	0	0
II.5. Zachowanie niskiego natężenia pól elektromagnetycznych.	WŁASNE			
	II.5.1. Uwzględnianie emitowania pól elektromagnetycznych na etapie wydawania decyzji lokalizacyjnych.	Urząd Miasta	0	0
OBSZAR: EDUKACJA EKOLOGICZNA				
Cel III: Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta				
III.1. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta.	WŁASNE			
	III.1.1. Zamieszczenie na stronie internetowej miasta informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Urząd Miasta	2 720	0
	III.1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych m.in. z wykorzystaniem lokalnych mediów	Urząd Miasta	20 000	16 000
RAZEM			6 807 834	6 744 600

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

7. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI

7.1. Rola miasta jako koordynatora działań w zakresie ochrony środowiska

W celu zabezpieczenia prawidłowej i zgodnej z harmonogramem realizacji niniejszego programu, niezbędne będzie wyznaczenie osoby, która będzie monitorować i czuwać nad realizacją programu. Osoba ta będzie pełnić rolę koordynatora d/s realizacji programu ochrony środowiska. Oprócz monitorowania realizacji zadań własnych, koordynator będzie uczestniczył w spotkaniach powiatowego zespołu d/s realizacji programu ochrony środowiska, który stworzą koordynatorzy z poszczególnych gmin powiatu bartoszyckiego oraz koordynator powiatowy.

Zespół będzie odbywać regularne spotkania (nie rzadziej, niż co pół roku), na których będzie omawiana realizacja poszczególnych zadań programu oraz będą sygnalizowane ewentualne problemy. Spotkania takie będą także służyć wymianie doświadczeń. W zależności od potrzeb, w zebraniach zespołu mogą uczestniczyć przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację pozostałych zadań programu (ODR-ów, Lasów Państwowych, szkół, przedsiębiorców, rolników, itd.).

Miejski koordynator d/s realizacji programu będzie:

- czuwał nad prawidłową realizacją zadań własnych miasta,
- monitorował postęp realizacji zadań,
- zgłaszał Burmistrzowi ewentualne opóźnienia w realizacji programu,
- uczestniczył w zebraniach powiatowego zespołu d/s realizacji programu ochrony środowiska,
- kontaktował się z osobami trzecimi, których współpraca będzie niezbędna przy realizacji programu (np. nauczyciele, firmy zewnętrzne realizujące prace zlecone przez gminę w ramach realizacji programu, itp.),
- kontaktował się z instytucjami szczebla regionalnego i krajowego podczas realizacji zadań koordynowanych przez te instytucje.

7.2. Ramy prawne

Najważniejsze akty prawne, które będą regulować realizację programu ochrony środowiska to:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).

3. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085).
5. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92, poz. 880),
6. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266),
7. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. Nr 132, poz. 622, z późn. zm.).

Ustawy te, wraz z aktami wykonawczymi – rozporządzeniami, stanowią instrument prawny, który zostanie wykorzystany, szczególnie przy realizacji zadań polegających na egzekwowaniu stosowania prawa (zadanie: II.1.4.).

W art. 379 prawa ochrony środowiska ustawodawca stwierdza, że organy ochrony środowiska (starosta, wójtowie, burmistrzowie) sprawują kontrolę nad przestrzeganiem i stosowaniem przepisów o ochronie środowiska. Do dokonywania kontroli są upoważnieni pracownicy urzędów (Starostwa, Urzędów Gmin, Miast) wyznaczeni przez starostę, wójtów lub burmistrza. Mają oni prawo:

- wstępu na teren nieruchomości,
- przeprowadzenia czynności kontrolnych,
- żądania pisemnych lub ustnych informacji mających związek z przedmiotem kontroli,
- żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli.

Takie narzędzie umożliwi zrealizowanie działania II.1.4.: opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych. Kontrolerzy będą mogli w oparciu o ustawę przeprowadzić działania kontrolne.

Ponadto, niektóre zadania niniejszego programu wynikają z zapisów prawa. Dotyczy to w szczególności zadania:

- II.1.4.: opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich, w trakcie którego będzie dokonana aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków (obowiązek prowadzenia ewidencji tych urządzeń jest nałożony na gminy na mocy art. 3, ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

7.3. Mechanizmy finansowania zadań ochrony środowiska

Finansowanie zadań ochrony środowiska może być realizowane przy użyciu następujących źródeł:

- środki własne miasta (w tym komercyjne kredyty z banków),
- środki własne przedsiębiorstw (w tym komercyjne kredyty z banków),

- środki Narodowego, Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (pożyczki i dotacje),
- preferencyjne kredyty instytucji finansujących zadania ochrony środowiska (BOŚ),
- kredyty pomostowe i na sfinansowanie tzw. wkładu własnego w przypadku projektów realizowanych w ramach ZPORR (EBOiR),
- środki funduszy i programów Unii Europejskiej (Fundusze Strukturalne – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, program Interreg III).

Najważniejsze, z punktu widzenia gminnego programu ochrony środowiska, są niżej przedstawione źródła zewnętrzne.

7.3.1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Środki EFRR są rozdysponowywane w ramach 4 programów operacyjnych. Z punktu widzenia zadań ochrony środowiska najważniejsze programy to:

- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR),
- Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP).

Ze środków przyznawanych w ramach ZPORR mogą korzystać przede wszystkim samorzady, natomiast w ramach SPO WKP – przedsiębiorstwa.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

Realizacja zadań ochrony środowiska jest przedmiotem dwóch priorytetów ZPORR:

Priorytet I: „rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”. W ramach działania I.2.: „Infrastruktura ochrony środowiska” finansowane będą zadania o wartości powyżej 1 mln EUR do 10 mln EUR. Maksymalna kwota dofinansowania to 75%. Beneficjentami mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego: gminy, powiaty oraz działające w ich imieniu jednostki organizacyjne,
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd gminny, powiatowy lub wojewódzki
- podmioty wybrane w drodze ustawy – Prawo zamówień publicznych, wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu ochrony środowiska.

W ramach priorytetu I, działania 2 mogą być finansowane następujące inwestycje:

1. Zaopatrzenie w wodę, pobór wody i oczyszczanie ścieków:
 - budowa i modernizacja sieci wodociągowych,
 - budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnych,

- budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowych,
 - budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody,
 - budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków,
 - budowa zbiorników umożliwiających pozyskanie wody pitnej.
2. Gospodarka odpadami:
- organizacja i wdrażanie systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu,
 - wdrażanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi (m.in. budowa sortowni, kompostowni, obiektów termicznej, termiczno-chemicznej i mechanicznej utylizacji odpadów; budowa nowych, modernizacja istniejących i rekultywacja nieczynnych składowisk; likwidacja „dzikich” składowisk),
 - budowa i modernizacja spalarni odpadów niebezpiecznych,
 - rekultywacja i likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych.
3. Poprawa jakości powietrza:
- modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza,
 - przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie niskiej emisji.
4. Zapobieganie powodziom.
5. Wsparcie zarządzania ochroną środowiska.
6. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej (energia wiatrowa, wodna, geotermalna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, biomasa).

Priorytet III: „rozwój lokalny”. Zadania w ramach tego priorytetu muszą być realizowane na terenach wiejskich i obszarach miast do 20 000 mieszkańców. Miasto Bartoszyce nie kwalifikuje się zatem do uzyskania pomocy.

Środki w ramach ZPORR są przyznawane na podstawie konkursu projektów ogłaszanego przez Marszałka Województwa. Gminy muszą wypełnić odpowiedni wniosek oraz dołączyć odpowiednią dokumentację (projekty techniczne, studium wykonalności projektu, Plan Rozwoju Lokalnego w przypadku priorytetu III). Wszelkie informacje dla wnioskodawców zamieszczone są na stronach internetowych:

- Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej www.fundusze-strukturalne.gov.pl
- stronie informacyjnej regionu: www.warmia.mazury.pl

Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP).

Realizacja zadań ochrony środowiska jest przedmiotem priorytetu II, działania II.4: „Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”. W ramach działania wspierane będą projekty infrastrukturalne w przedsiębiorstwach z zakresu:

- realizacji zadań dostosowawczych wynikających z konieczności uzyskania pozwolenia zintegrowanego,

- gospodarki wodno-ściekowej (projekty z zakresu budowy lub modernizacji oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków, wprowadzania rozwiązań ograniczających ilości zużywanej wody oraz ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami),
- ochrony powietrza (modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych, konwersja palenisk na rozwiązania przyjazne środowisku, inwestycje w produkcję skojarzoną elektryczności i ciepła, stosowanie rozwiązań pozwalających na redukcję zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania paliw, przedsięwzięcia na rzecz wykorzystywania alternatywnych źródeł energii,
- gospodarki odpadami w przedsiębiorstwach (tworzenie, rozwój i modernizacja instalacji do odzyskiwania odpadów przemysłowych, wyposażenia do magazynowania odpadów niebezpiecznych, tworzenia zdolności do wstępnej obróbki oraz do tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych, tworzenia zdolności operacyjnych w zakresie ograniczania produkcji odpadów przemysłowych).

Instytucją wdrażającą jest NFOŚiGW. Dopuszczalny maksymalny poziom dofinansowania projektów w ramach działania I.4 zależy od podmiotu realizującego dany projekt i natury samego projektu. Poziom pomocy publicznej na inwestycje wynosi maksymalnie 65% w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw i 50 % w przypadku dużych przedsiębiorstw, nie więcej jednak niż 5 mln EUR.

7.3.2. Fundusz Spójności

Priorytety w zakresie ochrony środowiska przewidziane do wsparcia z Funduszu Spójności w latach 2004 –2006 są następujące:

1. Poprawa jakości wód powierzchniowych, polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia, działania:
 - budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i burzowej oraz oczyszczalni ścieków tam, gdzie przyniesie to największy efekt ekologiczny przy uwzględnieniu efektywności kosztowej,
 - rozbudowa i modernizacja urządzeń uzdatniających wodę i sieci wodociągowej (w powiązaniu z systemami sanitacji).
2. Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi, działania:
 - budowa, rozbudowa lub modernizacja składowisk odpadów komunalnych oraz tworzenie systemów recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie itp.),
 - tworzenie systemów zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (w tym spalarnie),
 - tworzenie systemów zagospodarowania osadów ściekowych (w tym spalarnie),
 - rekultywacja terenów zdegradowanych przez przemysł i inne szkodliwe oddziaływania.

3. Poprawa jakości powietrza, działania:
 - modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych (źródeł, sieci) w strefach o znaczących przekroczeniach dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych istniejących gazowych do powietrza,
 - przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów publicznych w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie niskiej emisji,
 - zmniejszenie zagrożenia dla jakości powietrza poprzez podniesienie efektywności wykorzystania energii i jej oszczędzanie, szersze stosowanie alternatywnych źródeł energii, a także poprzez działania mające na celu redukcję uciążliwości transportu.
4. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Fundusz jest skierowany w pierwszej kolejności do samorządów terytorialnych i związków gmin. Minimalna wartość projektu to 10 mln EUR. Instytucją zarządzającą jest NFOŚiGW.

7.3.3. INTERREG III

Celem Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG finansowanej również ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest wspieranie współpracy przygranicznej, międzynarodowej i międzyregionalnej zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych granicach Unii. W przypadku powiatu bartoszyckiego najbardziej adekwatnym programem jest INTERREG IIIA, obejmujący Polskę, Litwę i Federację Rosyjską (Obwód Kaliningradzki).

W ramach priorytetu I programu; „Wzrost konkurencyjności i produktywności obszaru współpracy poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej, ochronę granic oraz współpracę gospodarczą i naukowo-techniczną” wspierane będzie działanie 1.3: Ochrona środowiska, wzrost efektywności wykorzystania energii, promowanie odnawialnych źródeł energii”.

Beneficjentami Programu Sąsiedztwa Polska-Litwa-Federacja Rosyjska (Obwód Kaliningradzki) są jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, partnerzy społeczno-ekonomiczni, instytucje edukacyjne i kulturalne, organizacje pozarządowe, itp. Polscy partnerzy mogą uzyskać dofinansowanie w wysokości do 75% kosztów kwalifikowalnych projektu. Środki są przekazywane w postaci refundacji. Struktury zarządzające są umieszczone po stronie litewskiej. Koordynację programu po stronie polskiej prowadzi Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

7.4. Dostęp do informacji i udział społeczeństwa

Prawo ochrony środowiska gwarantuje dostęp społeczeństwa do informacji o stanie środowiska. Szczegółowo sprawę dostępu do informacji reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2002 r. w sprawie sposobu udostępniania informacji o środowisku (Dz.U. Nr 176, poz. 1453).

Niniejszy program uwzględnia realizację zadań związanych z dostępem społeczeństwa do informacji o środowisku, i to w większym zakresie niż jest to wymagane prawem. Zadanie związane z realizacją celów edukacji ekologicznej (III.1.1.) dotyczy umieszczenia na stronach internetowych miasta obszernej informacji o jakości i stanie środowiska oraz o planach w zakresie przedsięwzięć ochrony środowiska. Informacja będzie aktualizowana nie rzadziej niż co kwartał.

8. WSPÓLPRACA PRZYGRANICZNA

Miasto Bartoszyce jest położone w pobliżu granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Federacją Rosyjską. Nawiązanie współpracy przygranicznej w zakresie projektów ochrony środowiska może mieć miejsce w oparciu o następujące podstawy:

- Stowarzyszenie Samorządów Przygranicznych „Łyna-Ława”,
- umowa o partnerstwie pomiędzy miastem Bartoszyce a miastem Bagrationowsk,
- umowa o partnerstwie pomiędzy miastem Bartoszyce a rejonem Pionierskij.

Umowy o współpracy obejmują w zasadzie wszelkie formy współpracy, również w zakresie przedsięwzięć ochrony środowiska.

Przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska mogą być także realizowane w ramach euroregionów. Euroregiony to obszary transgraniczne, w ramach których prowadzona jest współpraca między jednostkami reprezentującymi regiony dwóch lub więcej państw (jednostki samorządu terytorialnego). Każdy z nich jest powoływany na podstawie prawa wewnętrznego danego państwa. Celem euroregionów jest rozwój współpracy gospodarczej, rozbudowa infrastruktury, ochrona środowiska, turystyka i działalność kulturalno-edukacyjna. Cały obszar powiatu bartoszyckiego wchodzi w skład Euroregionu „Bałtyk”. Działa on na obszarze: Danii, Szwecji, Łotwy, Litwy, Rosji i Polski. Miasto Bartoszyce jest członkiem Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu „Bałtyk”.

W ramach Euroregionu „Bałtyk” od 1998 r. są realizowane projekty, w których wspólnie uczestniczą członkowie z poszczególnych krajów należących do euroregionu. Środki finansowe, którymi dotychczas zarządzało Stowarzyszenie Gmin RP Euroregionu „Bałtyk” pochodziły z Funduszu Małych Projektów PHARE.

W 2001 r. opracowano „Strategię rozwoju Euroregionu ‘Bałtyk’ – polski komponent”. Czwartym priorytetem przyjętej strategii jest ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

9. KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

9.1. Procedury kontroli

Zgodnie z wymogiem art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy gminy (Burmistrz) będzie co 2 lata dokonywać oceny realizacji programu i przygotowywać raporty z wykonania programu. Raporty te będą przedstawione Radzie Miasta. Zatem pierwsza ocena realizacji niniejszego programu zostanie dokonana w połowie 2006 r., a druga w połowie 2008 r.

Ocena realizacji programu będzie zawierać:

- kontrolę zgodności wykonania zadań wyszczególnionych w niniejszym programie z harmonogramem realizacji programu na lata 2004-2007;
- ocenę realizacji celów i działań określonych w programie opartą na wskaźnikach realizacji programu.

Jednak, aby w pełni zabezpieczyć zgodną z planem realizację zadań, miejski koordynator d/s realizacji programu będzie dokonywał okresowej (półrocznej) kontroli realizacji. W tym celu będzie gromadził informacje dotyczące stanu realizacji poszczególnych zadań. Informacje te będą w szczególności dotyczyły wydatkowanych środków i/lub efektów zrealizowanych działań. Uzyskane informacje będą przez miejskiego koordynatora zapisywane w formie krótkich raportów, które będą zawierać dane na temat stanu realizacji zadań własnych miasta. Koordynator będzie porównywał zebrane informacje z założeniami niniejszego programu oraz ze wskaźnikami realizacji programu.

W razie znaczących opóźnień w realizacji programu, koordynator będzie informował o tym fakcie oraz o przyczynach opóźnień Burmistrza, a ten – w miarę możliwości – podejmie stosowne działania.

Pierwsza ocena realizacji programu zostanie sporządzona na podstawie informacji zgromadzonych przez koordynatora miejskiego.

9.2. Wskaźniki realizacji programu

9.2 przedstawia wskaźniki realizacji celów programu, wraz z terminami ich osiągnięcia.

Tabela 26 Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce

Cel	Wskaźnik	Jednostka miary	Stan wyjściowy	Termin realizacji	Źródło informacji o wskaźniku
OBSZAR: ZASOBY ŚRODOWISKA					
Cel I: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska					
I.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii	Wodochłonność produkcji Materiałochłonność produkcji Energochłonność produkcji	W przeliczeniu na PKB, jednostkę produkcji, wartość produkcji lub wartość sprzedaną w przemyśle	zostanie określony w 2005 r.	2007	Urząd Statystyczny
I.2. Utrzymanie jakości gleb co najmniej na poziomie wymaganych standardów	Wszystkie tereny w bezpośrednim sąsiedztwie Łyny (stoki doliny) pokryte roślinnością	-	-	2007	Urząd Miasta
I.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Wzrost udziału energii cieplnej wytwarzanej z wykorzystaniem OZE do 15%.	% mocy uzyskiwanej z OZE w stosunku do całkowitej mocy	12,7%	2007	Urząd Miasta, COWIK
I.4. Zwiększenie skuteczności ochrony krajobrazu i zasobów przyrodniczych.	Utrzymanie liczby nasadzeń drzew na poziomie co najmniej równym liczbie wycinek (>100%)	% w stosunku do liczby wycinek	264%	2007	Urząd Miasta
OBSZAR: JAKOŚĆ ŚRODOWISKA					
Cel II: Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych					
II.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych.	Polepszenie klasy jakości wód Łyny w punkcie pomiarowym poniżej Bartoszyce	klasa	NON	2007	Dane WIOŚ
	Zwiększenie ładunku zanieczyszczeń zatrzymywanego w oczyszczalni ścieków o 5%	kg/d	BZT ₅ – 1368 P – 36,5 N – 294,2	2007	Urząd Miasta, COWIK
	Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej do 95%.	% ogółu mieszkańców	90,6%	2007	Urząd Miasta
II.2. Dobry stan wód podziemnych.	Uzyskanie wysokiej jakości wody klasa Ib) w co najmniej 1 badanym ujęciu wody	szt.	0	2007	Dane WIOŚ
II.3. Wysoka jakość powietrza atmosferycznego	Przeciętne roczne stężenie zanieczyszczeń powietrza w Bartoszycach: SO ₂ – 2 µg/m ³ NO _x – 25 µg/m ³ Pył – 15µg/m ³	µg/m ³	SO ₂ – 2 NO _x – 31 Pył – 17	2007	Dane WIOŚ
II.4. Dobry klimat akustyczny	Utrzymanie braku przekroczeń norm hałasu przez zakłady przemysłowe – liczba przekroczeń 0	liczba przekroczeń norm krajowych stwierdzonych w trakcie kontroli WIOŚ	0	2007	Dane WIOŚ
II.5. Zachowanie niskiego natężenia pól elektromagnetycznych.	Brak instalacji o nieuregulowanym stanie formalno-prawnym	szt.	do uzyskania w 2005 r.	2007	Dane Starostwa Powiatowego
OBSZAR: EDUKACJA EKOLOGICZNA					
III.1. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców miasta.	Przeprowadzenie co najmniej 2 działań z zakresu edukacji ekologicznej w okresie 2004-2007	szt.	b.d.	2007	Urząd Miasta

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

9.3. Procedury weryfikacji programu

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i art. 14 ust. 2 prawa ochrony środowiska gminne programy ochrony środowiska powinny być sporządzane na 4 lata z uwzględnieniem perspektywy na kolejne 4 lata. Tak więc najpóźniej a początku 2008 roku zostaną podjęte prace nad aktualizacją „Programu ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce” na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.

Aktualizacja będzie uwzględniać wyniki ocen realizacji programu, zawarte w raporcie przygotowanym przez koordynatora d/s realizacji programu.

Niezależnie od obowiązkowej aktualizacji, „Program ochrony środowiska dla miasta Bartoszyce” będzie mógł być weryfikowany w miarę uściślenia i zwiększania zakresu dostępnych danych. Weryfikacji w pierwszym rzędzie mogą zostać poddane aktualne wskaźniki realizacji zadań programu. Część wskaźników została określona w oparciu o niepełne dane.

Konieczność weryfikacji programu będzie zgłaszana Burmistrzowi przez miejskiego koordynatora d/s realizacji programu. Zweryfikowana wersja programu będzie przygotowywana samodzielnie przez miasto (pracowników Urzędu Miasta) lub – w przypadku zakresu zmian wymagających specjalistycznej wiedzy – przez firmę zewnętrzną.

Zweryfikowana wersja programu zostanie poddana takiej samej procedurze uchwalania, jak wersja niniejsza.